

Työn perässä?

Selvitys alueellisesta ja ammatillisesta
liikkuvuudesta STX Rauman telakalta
irtisanottujen keskuudessa

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja
Työ ja yrittäjyys
13/2016

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

TOMMI ÅLANDER – KEIMO SILLANPÄÄ

Työn perässä?

Selvitys alueellisesta ja ammatillisesta
liikkuvuudesta STX Finland Rauman telakalta
irtisanottujen keskuudessa

Tekijät Författare Authors Tommi Ålander, Keimo Sillanpää		Julkaisu-aika Publiceringstid Date Maaliskuu 2016	
		Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	
		Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title Työn perässä? Selvitys alueellisesta ja ammatillisesta liikkuvuudesta STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen keskuudessa			
Tiivistelmä Referat Abstract Euroopan globalisaatiörahassto (EGR) tukee globalisaation ja maailmanlaajuisen rahoitus- tai talouskriisin vuoksi työtömäksi jääneitä työntekijöitä uudelleentyöllistymisessä ja uusien taitojen hankkimisessa. STX Finland Rauman telakan sulkemisen johdosta noin 700 henkilöä jäi työttömäksi. Tämän kohderyhmän integroimiseksi takaisin työelämään saatiin tukea EGR:sta. Selvityksen tavoitteena oli tarkastella kohderyhmän alueellisen ja ammatillisen liikkuvuuden toteutumista ja mahdollisia liikkuvuuden esteitä. Lisäksi tarkastelun kohteena oli liikkuvuuden edistämiseksi tarjolla olevien TE-palveluiden merkitys asiassa. Selvitys koostui rekisteriaineistoista sekä tutkijoiden itse keräämästä aineistosta. Pääaineiston muodosti kohderyhmälle toteutettu kysely. Selvityksen tuloksiin vaikuttivat omalta osaltaan kohderyhmän keskimäärin korkea ikä, miesvaltaisuus, pitkä työura saman työnantajan leivissä sekä suhteellisen vähäinen koulutustaso. Telakalta irtisanotuista vajaa puolet oli työllistynyt tilanteessa, jossa irtisanomisesta oli kulunut noin 1,5 vuotta. Noin neljäsosa oli edennyt eteenpäin irtisanomisen jälkeen opiskelemalla tai kouluttautumalla. Työllistyneistä suurin osa on voinut hyödyntää kertynyttä osaamistaan ja työkokemustaan melko suoraan, sillä he ovat pääsääntöisesti työllistyneet samaan ammattiin, jolta irtisanominen tapahtui. Lisäksi ns. uusiin ammatteihin työllistyneet löytyvät useimmiten edelleen tehdastyöskentelyn parista. Kokonaisuudessaan ammatillinen liikkuvuus on ollut siten maltillista tässä kohderyhmässä. Telakalta irtisanomisen jälkeen työllistyneiden työmatkat ovat nykyisin keskimäärin aiempaa pidempiä. Työn perässä liikutaan siten vähän aiempaa enemmän, mutta muuttohalukkuutta tässä kohderyhmässä on esiintynyt erittäin vähän. Suurin osa uusista työpaikoista on edelleen Raumalla, mutta kohtuullisen merkittävä suunta uudelleen työllistymisessä on ollut myös Turku. TE-palveluissa tehty työ Turun telakalla olevien avoimien työpaikkojen täyttämiseksi Raumalta irtisanotuilla näkyvyyden osaltaan tässä tuloksessa. Muuttohalukkuuden suurimmat esteet liittyvät kohderyhmässä perheeseen tai asumiseen. Myös usko työpaikan löytymiseen omalta työssäkäyntialueelta oli vahvaa ja jonkin aikaa työpaikan toivottiin löytyvän telakan mahdollisen jatkajan leivistä. Hälyttävä havainto puolestaan liittyy siihen, että kohtuullisen suuri osa kohderyhmästä ei pidä työpaikan vastaanottamista taloudellisesti riittävän kannustavana. Työmahdollisuuksia olisi ollut tarjolla myös siten, että se olisi vaatinut muuttamista. Selvityksen tulosten perusteella voidaan sanoa, että erilaisten työn perässä liikkumista helpottavien TE-palveluiden korvausten tai verotukseen liittyvien vähennysten korvaustason merkittävä nostokaan ei erityisemmin lisäisi muuttohalukkuutta tässä kohderyhmässä. Työ- ja elinkeinoministeriön yhteyshenkilö: Työllisyys- ja yrittäjyysosasto/Outi Viljamaa, puh. 029 504 7982			
Asiasanat Nyckelord Key words Euroopan globalisaatiörahassto, liikkuvuus, irtisanomiset, telakka, työllistyminen, TE-palvelut			
Painettu julkaisu Inbunden publikation Printed publication		Verkkojulkaisu Nätpublikation Web publication	
ISSN	ISBN	ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-327-094-7
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 53		Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish	
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy		Vain sähköinen julkaisu Endast som elektronisk publikation Published in electronic format only	

Esipuhe

Kun keskustellaan työmarkkinoiden toimivuudesta ja halutaan edistää työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa, on luonnollista tarkastella samassa yhteydessä myös työntekijöiden liikkuvuutta. Erityisesti rakennemuutostilanteissa irtisanomisen uhkaamien työntekijöiden sekä ammatillinen että alueellinen liikkuvuus, tai liikkumattomuus, nousevat keskiöön.

Tässä TK-Evalin selvityksessä tutkittiin Rauman STX Finlandin telakalta irtisanotujen henkilöiden liikkuvuutta. Tietoa haluttiin saada ammatin vaihtamisen ja osaaamisen päivittämisen lisäksi kiinnostuksesta liikkua ja muuttaa työn perässä, eritoten uusia työmahdollisuuksia tarjonneen Uudenkaupungin autotehtaan ja Turun telakan suuntaan.

Rauman telakalta irtisanottujen 600 henkilön uudelleentyöllistämiseen ja -kouluttamiseen saatiin tukirahoitusta Euroopan globalisaatorahastolta (EGR). Selvityksen tulokset voivatkin antaa lisäeväitä jatkopohdintoihin kansallisen tarkastelun lisäksi myös EU-pöydissä, kun tuloksista raportoidaan osana Rauman STX:n EGR-hankkeen loppuraporttia.

Selvitys antoi kaiken kaikkiaan arvokasta tietoa irtisanottujen liikkuvuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä Satakunnassa. Tuloksista selviää, että telakalta irtisanotut pystyivät hyödyntämään aiempaa osaamistaan ja kokemustaan uudelleentyöllistymisessään, mistä johtuen ammatillinen liikkuvuus jäi melko vähäiseksi. Ei myöskään liene kovin yllättävää, että perheeseen ja asumiseen liittyvät kysymykset nousivat vahvasti esiin, kun henkilökohtaisella tasolla puntaroitiin kotipaikkakunnan jättämistä ja työn perässä muuttamista. Uudelle paikkakunnalle muuttamisen sijasta helpompi ratkaisu on useasti työmatkan pidentäminen, mikä näkyi tämänkin selvityksen tuloksissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää selvityksen tekijöitä Tommi Ålanderia ja Keimo Sillanpäästä TK-Evalista ansiokkaasta työstä ja konkreettisista päätelmistä. Selvitys antoi yksityiskohtaista ja hyödyllistä tietoa liikkuvuudesta, sen mahdollisuuksista ja esteistä.

Helsingissä, 4.3.2016

OUTI VILJAMAA
Neuvotteleva virkamies
Työ- ja elinkeinoministeriö

Sisältö

Esipuhe.....	3
Yhteenveto.....	5
1 Johdanto.....	10
1.1 Tausta.....	10
2 Selvitystehtävä ja selvityksen tietopohja.....	12
2.1 Selvityksen tavoite.....	12
2.2 Selvitystä ohjaava ajattelutapa.....	12
2.3 Selvityksen tiedonhankinta ja taustatietoja asiakaskyselyn vastaajista.....	13
3 Selvityksen tulokset.....	17
3.1 Työllistyminen ja opiskelu STX Finland Rauman telakalta irtisanomisen jälkeen.....	17
3.1.1 Kohderyhmän tilanne heti irtisanomisen jälkeen.....	17
3.1.2 Kohderyhmän uudelleen työllistyminen.....	17
3.1.3 Kohderyhmän nykyinen työmarkkina-asema.....	20
3.1.4 Kohderyhmän nykyisen työmarkkina-aseman tarkastelu ammatin, koulutuksen, iän ja sukupuolen mukaan.....	22
3.1.5 Opiskelu/kouluttautuminen irtisanomisen jälkeen.....	26
3.1.6 Johtopäätökset.....	28
3.2 Ammatillinen ja alueellinen liikkuvuus STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen uudelleen työllistymisessä.....	30
3.2.1 Ammatillinen liikkuvuus työllistymisen taustalla.....	30
3.2.2 Alueellinen liikkuvuus työllistymisen taustalla.....	34
3.2.3 Johtopäätökset.....	40
3.3 Osallistuminen palveluihin (erityisesti TE-palveluihin) ja sen merkitys.....	42
3.3.1 Palveluihin osallistuminen ja sen merkitys.....	43
3.3.2 Johtopäätökset.....	49
Lähteet.....	51

Yhteenvedo

Tähän yhteenvedoon on koottu STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen henkilöiden alueellista ja ammatillista liikkuvuutta koskevan selvityksen havainnoista johdetut johtopäätökset ja mahdolliset kehittämissuositukset.

Selvityksen toteutti TK-Eval marraskuun 2015 ja tammikuun 2016 välisenä aikana. Selvityksen tekijöinä olivat TK-Evalin erikoistutkijat Tommi Ålander ja Keimo Sillanpää.

Työllistyminen ja opiskelu STX Finland Rauman telakalta irtisanomisen jälkeen

STX Finland Rauman telakalta irtisanotuista työntekijöistä ylivoimaisesti suurimman osan kohdalla (87 %) irtisanomisen tuloksena oli työttömyys. Työttömyyden välttämistä työntekijöistä lähes kaksi kolmesta pystyi työllistymään suoraan uuteen työpaikkaan ja yksi kolmesta siirtyi eläkkeelle.

Irtisanomisensa jälkeen runsas puolet (56 %) kohderyhmästä on työllistynyt ja heistä suurin osa pysyviin työsuhteisiin. Irtisanominen ei ole johtanut merkittävässä määrin kohderyhmän edustajia uusille toimialoille. STX Finland Rauman telakalta irtisanomisensa jälkeen työllistyneet ovat päätyneet pääasiassa eri kokoiisiin yrityksiin julkiselle sektorille työllistymisen ollessa marginaalista. Runsas puolet heistä on työllistynyt pieniin ja keskisuuriin yrityksiin ja kaksi viidestä suuriin yrityksiin. Kohderyhmän nykyiset työsuhteet ovat suurimmaksi osaksi (78 %) solmittu toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella.

Kohderyhmän työllistymisessä kohdatut haasteet ovat eniten liittyneet työnhakijan korkeaan ikään. Se on näkynyt niin työhaastatteluun pääsemisessä, työn saamisessa kuin myös uuden työn oppimisessa.

STX Finland Rauman telakalta irtisanotuista henkilöistä oli keskimäärin puolettoista vuoden päästä irtisanomisesta vajaan puolet työllistynyt (avoimille työmarkkinoille, omaan yritykseen tai palkkatukityöhön) kolmasosan ollessa työttömänä.

Työllistymisessä on havaittavissa jonkin verran ammattiryhmittäisiä eroja. Avoimille työmarkkinoille ovat parhaiten työllistyneet suunnitteluinsinöörin ja työnohjotajan tehtävistä irtisanotut. Kohderyhmän viiden yleisimmän lähtöammatin joukossa heikointa työllistyminen on ollut varusteasentajien keskuudessa. Ammattiryhmittäinen työllistyminen heijastuu luonnollisesti työttömyyteen. Työttömyys onkin kohderyhmän viiden yleisimmän ammatin joukossa korkeinta varusteasentajan tehtävästä irtisanottujen keskuudessa. Eläkkeelle on päätyneet yleisimmistä ammattiryhmistä eniten hitsaajia.

Omaan yritykseen työllistyminen ei ole ylipäänsä tässä kohderyhmässä ollut yleistä ja tilanne on sama asiakaskyselyyn vastanneiden yleisimpien ammattiryhmien joukossa. Myöskään työvoimakoulutus ja palkkatukityö eivät näyttele

merkittävää roolia STX Finland Rauman telakan yleisimmistä ammateista irtisanotujen keskuudessa työllistymistä edistävinä toimenpiteinä.

Henkilöiden koulutustaustalla on ollut vaikutusta heidän työmarkkina-asmaansa irtisanomistilanteen jälkeen. Kohderyhmän kolmesta yleisimmästä koulutuksesta opistotutkinnon suorittaneet ovat olleet selvästi vähiten työttömänä asiakaskyselyn vastaushetkellä. Ilman tutkintoa olevat ja toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneet ovat olleet työttömänä heihin verrattuna selvästi suuremmalla osuudella ja toisiinsa verrattuna jokseenkin yhtä suurella osuudella. Kuitenkaan avoimille työmarkkinoille työllistymisen osalta mikään kolmesta yleisimmästä koulutustaustasta ei yllä keskimääräiseen osuuteen kohderyhmässä. Henkilöillä, joilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa, työllistyminen erottuu muista selvästi keskimääräistä heikompana.

Kohderyhmän yli 45-vuotiaiden ikäluokissa työllisten osuus vähenee ja työttömien osuus kasvaa vanhempiin ikäluokkiin mentäessä. Kun 45-49-vuotiaista runsas 70 prosenttia on töissä avoimilla työmarkkinoilla, yli 60-vuotiaiden keskuudessa vastaava prosenttiosuus on enää runsas 10 prosenttia. Ilmiö esiintyy vastakkaisena työttömien kohdalla. Selvityksen asiakaskyselyyn saatujen vastausten määrä alle 45-vuotiaiden ikäluokissa jää sen verran alhaiseksi, ettei niiden osalta voida tehdä luotettavia johtopäätöksiä.

Miehet ovat edenneet töihin avoimille työmarkkinoille aavistuksen naisia paremalla menestyksellä. Työttömistä on vastaavasti naisia hieman enemmän kuin heidän osuutensa on koko kohderyhmästä. Miehet puolestaan ovat päätyneet selvästi enemmän eläkkeelle kuin sukupuolijakauma keskimäärin ennustaisi.

STX Finland Rauman telakalta irtisanotuista neljäsosa on opiskellut tai koulutautunut irtisanomisensa jälkeen. Heistä suurin osa (73 %) oli päättänyt opintonsa vuodenvaihteeseen 2015-16 mennessä. Puolella irtisanomisensa jälkeen opiskelleista oli opiskelutavoitteenaan uuden tutkinnon suorittaminen. Kohderyhmän joukossa muita merkittäviä opiskelutavoitteita olivat aiemman koulutuksen päivittäminen, tutkinnon osan suorittaminen ja ammattitaidon/osaamisen täydentäminen. Yli puolet telakalta irtisanomisensa jälkeen opiskelleista haluaa työllistyä jatkossakin samalle toimialalle. Uusista toimialoista suosituimpia ovat hoitoala ja logistiikka-ala.

Ammatillinen ja alueellinen liikkuvuus STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen uudelleen työllistymisessä

Enemmistö STX Finland Rauman telakalta irtisanotuista työntekijöistä on työllistytessään löytänyt työpaikan saman ammatin parissa. Vajaa neljäsosa työllistyneistä puolestaan on irtisanomisen ja työttömäksi ilmoittautumisen jälkeen työllistynyt uuteen ammattiin. Kokonaisuudessaan voidaan sanoa, että ammatillinen liikkuvuus kohderyhmässä on verrattain maltillista irtisanomistilanteen ja työttömyyden jälkeen. Tästä voidaan vetää myös se johtopäätös, että telakalla hankitulla osaamisella näyttää olevan siten melko hyvin kysyntää myös ”maissa”.

Mistä ammateista suuntaudutaan uusiin ammatteihin? Lähtöammattien näkökulmasta voidaan nähdä hieman eroja siinä, suuntaudutaanko uudelleen samaan ammattiin vai uuteen ammattiin. Suunnitteluinsinöörien sekä levyseppähitsaajien joukosta on suuntauduttu enemmän uusiin ammatteihin kuin työnjohtajien tai hitsaajien joukosta. Varusteasentajat puolestaan eivät ole vaihtaneet ammattiaan työllistyessään uudestaan irtisanomistilanteen jälkeen. Kokonaisuudessaan näissä kaikissa em. ammattiryhmissä työllistytään pääsääntöisesti samoihin ammatteihin kuin STX Finland Rauman telakalla.

Työttömäksi jääneitä telakalta irtisanottuja ja uudelleen uusiin ammatteihin työllistyneitä ovat vetäneet puoleensa useat erilaiset ammatit. Kokonaisuudessaan voidaan sanoa, että työllistymistä on tapahtunut hyvin moniin ammattiryhmiin, eikä yksikään ammattiryhmä nouse erityisen hallitsevaksi uudeksi työllistymisväyläksi. Työllistyneiden uusien ammattinimikkeiden perusteella voidaan tehdä se johtopäätös, että useat ovat pysyneet kuitenkin tehdastyöskentelyn parissa. Näin ollen radikaaleja ammatinvaihtoja hyvin erilaisiin työtehtäviin ei ole tapahtunut suuremmissa määrin, vaikka uuden työpaikan toimiala olisi vaihtunutkin.

Uudelleen työllistyneet kohderyhmäläiset tekevät nykyisin keskimäärin aiempaa pidempää työmatkaa. Pendelöintiä tapahtuu siten aiempaa enemmän tässä kohderyhmässä.

Kohderyhmän uudet työpaikat ovat suurimmaksi osaksi edelleen Raumalla, mutta kohtuullisen merkittävä suunta uudelleen työllistymisessä on myös Turku. Tähän on omalta osaltaan varmasti merkityksensä aktiivisilla toimenpiteillä, joita on tehty Turun telakan työpaikkojen ja työnhakijoiden kohtaamiseksi.

Valtaosa työttömäksi jääneistä ja tämän jälkeen työllistyneistä tai opiskelemaan hakeutuneista kohderyhmäläisistä ei ole vaihtanut asuinpaikkakuntaansa uuden työn tai opiskelun vuoksi. Vain noin 3 prosenttia on muuttanut uuden työpaikan tai opiskelun takia. Suurimmalle osalle on siten löytynyt työpaikka tai opiskelupaikka lähialueelta.

Erilaisten kannustimien vaikutuksesta tapahtuneisiin muuttoihin ei saatu selvityksessä riittävästi tietoa, mutta asiaa pystyttiin käsittelemään muuttamisen esteiden näkökulmasta. Kohderyhmältä kysyttiin heidän näkemyksiään siitä, mitkä asiat jarruttavat työn perässä muuttamista.

Työn perässä muuttamista jarruttaa kaikkein eniten perheeseen/läheisiin tai asumiseen liittyvät asiat. Myös usko työpaikan löytymiseen omalta työssäkäyntialueelta on ollut vahvaa kohdejoukossa. Kohderyhmän ikärakenne huomioiden myös jäljellä olevan työuran vähäisyys ja työkykyyn liittyvät asiat vaikuttavat jossain määrin muuttoaikoiden vähäisyyteen.

Reilu puolet kohderyhmästä on kokenut, ettei työpaikan vastaanottaminen ole taloudellisesti riittävän kannustavaa. Yhteiskunnallisesta näkökulmasta havainto on hälyttävä. Yksilön turvan näkökulmasta voidaan tätä pitää merkinä siitä, että ns. turvaverkko näyttää toimivan ainakin taloudellisesta näkökulmasta.

Halukkuuteen muuttaa työn perässä vaikuttavat hyvin usein erilaiset asiat yhtäaikaista. Erityisesti asuminen ja perhe muodostavat monesti sellaisen kokonaisuuden, joka estää muuttoaikkeit jo ajatuksenkin tasolla.

Kohderyhmän osaamiselle on nähtävissä kysyntää, mikäli muuttohalukkuutta löytyisi. Suuntaa-antavalla tasolla voidaan sanoa, että noin neljäsosalle työpaikka olisi voinut olla tarjolla, mutta tämä olisi edellyttänyt muuttoa.

Selvityksessä saatiin kohderyhmältä tietoa heidän tietämyksestään mahdollisuudesta saada erilaisia työn perässä liikkumista helpottavia TE-palveluiden korvauksia tai verotukseen liittyviä vähennyksiä. Karkeasti ottaen voidaan sanoa, että työmatkakustannusten vähentämismahdollisuus verotuksessa oli hyvin tunnettu, mutta muut vähennykset ja korvaukset tunnettiin vaihtelevammin. Luonnollisesti näiden asioiden tuntemiseen vaikuttaa se, ovatko ko. asiat olleet ajankohtaisia kohderyhmälle. Melkein koko kohderyhmälle ne eivät ole nyt olleet ajankohtaisia muuttamisen työn perässä ollessa hyvin vähäistä. Toki ei tule unohtaa em. korvausten vaikutusta ns. esivaiheena: niiden avulla on voitu ottaa vastaan työtä kauempaa, mikä voi johtaa pendelöinnistä luopumiseen ja lopulta muuttoon. Joka tapauksessa muutto on aina äärimmäisen yksilöllinen asia, joten ulkopuolelta tähän voidaan vaikuttaa vain hyvin rajallisesti.

- Tietoisuutta mahdollisuudesta hakea TE-palveluiden kautta erilaisia liikkuvuutta tukevia korvauksia olisi syytä lisätä entisestään. Suuremmalle osalle kohderyhmää näilläkin tukimuodoilla ei ole merkitystä työn perässä muuttamisen kiinnostavuuden lisäämisessä, vaikka korvauksia nostettaisiin merkittävästi. Korvaustason merkittäväällä nostamisella voitaisiin tässä kohderyhmässä kuitenkin saada noin kolmasosaan vipinää muuttohalukkuuden osalta.

Osallistuminen palveluihin (erityisesti TE-palveluihin) ja sen merkitys

Työnhakuneuvonta on ollut selvästi käytetyin TE-palvelu STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen keskuudessa. Tätä palvelua on käyttänyt noin 70 prosenttia palveluita käyttäneistä kohderyhmäläisistä. Seuraavaksi suosituimmat palvelut ovat olleet koulutus- tai työkokeilu sekä ammatillinen koulutus. Kuntouttavaan työtöimintaan tai uravalmennukseen on osallistunut puolestaan hyvin pieni joukko (noin 4 %) palveluita käyttäneistä. Starttiraha vaikuttaa olevan tässä kohdejoukossa myös erittäin harvoin tarvittava palvelu (noin 3 %).

Ammatillinen koulutus on nähty TE-palveluista kaikkein tärkeimpänä työllistymisen ja/tai opiskelamaan hakeutumisen kannalta. Ammatillinen koulutus on siten ollut kohderyhmälle tärkeä väylä eteenpäin irtisanomisen jälkeen. Mielenkiintoinen havainto asian suhteen voidaan tehdä kuitenkin vertaamalla näkemyksiä ammatilliseen koulutukseen osallistuneiden ja jo työllistyneiden ammatillisen koulutuksen suorittaneiden välillä. Näkemykset ammatillisen koulutuksen merkityksestä työllistymisen kannalta tavallaan hiipuvat, eikä saatua koulutusta enää nähdäkään niin merkityksekkäänä siinä vaiheessa kun ollaan jo työllistetty.

Ammatinvalinta- ja uraohjaus on nähty myös yhdeksi tärkeäksi TE-palveluksi työllistymisen ja/tai opiskelemaan hakeutumisen kannalta. Samoin koulutus- tai työkokeilu sekä työnhakuneuvonta ovat olleet useimmille kohderyhmäläisiä tärkeitä tai melko tärkeitä palveluita työllistymisen kannalta.

TE-palveluista yritystoiminnan aloittamiseksi saadun neuvonnan merkitys on nähty hyvin kaksijakoisesti, sillä noin puolet palvelua saaneista on pitänyt sitä merkityksellisinä työllistymisen kannalta ja noin puolet ei ole nähnyt tällä palvelulla olleen merkitystä työllistymisen kannalta. Palvelun merkitys on selvästi hyvin yksilöllisesti koettu asia. Kohderyhmästä on siirrytty yrittäjiksi joka tapauksessa hyvin marginaalisesti.

Irtisanomisen jälkeen opiskelemaan ryhtyneiden arviot TE-palveluiden merkityksestä työllistymiseen tai opiskelemaan hakeutumiseen ovat kokonaisuudessaan hyvin myönteisiä. Niin ammatillinen koulutus, kuin koulutus- tai työkokeilu ja työnhakuneuvonta ovat palveluita, joilla on ollut asiakkaille pääosin melko tärkeä tai ratkaisevan tärkeä vaikutus.

STX Finland Raumalta irtisanotut ovat käyttäneet myös jossain määrin (noin 12 %) muita palveluita kuin TE-palveluita irtisanomisaikana tai sen jälkeen. Tällaisia palveluita ovat olleet erityisesti henkilöstön vuokrauspalveluita tarjoavien yritysten palvelut. Kokonaisuudessaan tässä kohderyhmässä TE-palvelut muodostavat selvästi käytetyimmät palvelut.

TE-palveluiden merkitys on hyvin rajallinen työn perässä liikkuvuuden edistämisessä. Ainakaan STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen henkilöiden liikkuvuuteen niillä ei liiemmin ole ollut vaikutusta.

- Ammatinvaihtajien tueksi on tarvittu ja tarvitaan kouluttautumista. Tämän muutosprosessin tukeminen on pitkäkestoista ja siihen tulee kiinnittää edelleen huomiota.

1 Johdanto

1.1 Tausta

STX Finland Rauman telakka suljettiin syksyllä 2013, jolloin noin 700 henkilöä jäi työttömäksi. Toukokuussa 2014 Suomi haki Euroopan globalisaatiorahastolta tukea STX Finlandilta irtisanottujen uudelleentyöllistämiseen ja -kouluttamiseen sekä palvelamiseen TE-toimistoissa. Hankkeen kohderyhmä on 634 henkilöä ja sitä toteutetaan Satakunnassa 27.5.2016 asti.

Hankkeessa on kiinnitetty erityistä huomiota liikkuvuuden edistämiseen. Noin 50 kilometrin päässä Raumalta sijaitseva Uudenkaupungin autotehdas on rekrytoinut satoja työntekijöitä hankkeen aikana ja sinne on pyritty ohjaamaan STX Finlandilta irtisanottuja henkilöitä. Toinen luonteva alueellinen liikkuvuuden suunta on ollut Turku, jossa myös on ollut tarvetta rekrytoinneille Meyer Turun telakan toiminnan elpymässä.

Vuonna 2013 Rauman seudulla oli keskimäärin 3100 työtöntä, joista teollisuus-työntekijöitä yli 900 henkilöä. Tammikuussa 2014 työttömien määrä oli jo 3400 henkilöä. STX Finland Rauman telakan lopettamisen jälkeen oli pelättävissä, että tämä luku nousisi melkein 700 henkilöllä, joista noin 500 olisi teollisuuden työntekijöitä. Työttömyysaste puolestaan oli Rauman seudulla alimmillaan v. 2008, jolloin se painui 7,1 prosenttiin. Vuonna 2013 työttömyysaste oli 10,0 prosenttia ja tammikuussa 2014 se oli jo 11,1 prosenttia. EGR-hakemusta kirjoitettaessa työttömyysasteen ennakoitiin kasvavan yli 13 prosenttiin Rauman telakan sulkemisen johdosta.

Vuoden 2015 lopussa Rauman seudun työttömyys oli hienoisesti laskenut vuoden takaisesta (taulukko 1), mutta työttömänä oli lähes 500 henkilöä enemmän kuin v. 2014 alussa ennen Rauman telakan sulkemista. Alueen kunnista suhteellisesti eniten työttömyys oli vähentynyt Eurassa (-3,9 %) ja Raumalla (-1,6 %), kun taas Säkylässä se oli noussut melkein 14 prosenttia. Työttömyysaste seutukunnassa oli 12,7 prosenttia. Rauman kaupungissa se oli alueen korkein, 14,3 prosenttia.

Taulukko 1. Työttömät työnhakijat ja työvoima kunnittain Rauman seutukunnassa. (Työnvälitystilaston tilannekatsaus 31.12.2015, Satakunnan työllisyyskatsaus 12/2015, Satakunnan ELY-keskus.)

	Työttömät työnhakijat	Työttömät työnhakijat	Työttömien määrän muutos	Työvoima*	Työttömyysaste
	31.12.15	31.12.14	%		%
Eura	547	569	-3,9	5613	9,7
Eurajoki	309	296	4,4	2757	11,2
Köyliö	125	120	4,2	1260	9,9
Rauma	2711	2755	-1,6	18909	14,3
Säkylä	206	181	13,8	2125	9,7
Rauman seutu	3898	3921	-0,6	30664	12,7

*Kuntien työvoima on Tilastokeskuksen v. 2013 työssäkäyntitilaston työvoimaluvun lopullinen tieto.

2 Selvitystehtävä ja selvityksen tietopohja

2.1 Selvityksen tavoite

Selvityksen tavoitteena on saada systemaattista tietoa Euroopan globalisaatorahaston hankkeen kohderyhmään kuuluvien STX Finlandin Rauman telakalta irtisanotujen henkilöiden alueellisesta ja ammatillisesta liikkuvuudesta irtisanomisten jälkeen. Selvityksessä haetaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Miten **alueellinen liikkuvuus** on toteutunut ja mitä esteitä liikkuvuudelle on ollut?
- Mikä merkitys alueellisen liikkuvuuden edistämiseen on ollut seuraavilla TE-palveluilla:
  - TE-palvelujen neuvonta ja ohjaus
  - TE-toimiston työtarjoukset
  - Matka- ja muuttokustannusten korvaukset
- Miten **ammatillinen liikkuvuus** on toteutunut ja mitä esteitä liikkuvuudelle on ollut?
- Mikä merkitys ammatillisen liikkuvuuden edistämiseen on ollut seuraavilla TE-palveluilla:
  - TE-palvelujen neuvonta ja ohjaus
  - TE-toimiston työtarjoukset
  - TE-toimiston koulutuspalvelut

2.2 Selvitystä ohjaava ajattelutapa

Työssä otettiin huomioon seuraavat viitekehykset ja noudatettiin niistä johtuvia periaatteita:

- Selvityksen keskeisen aineiston muodostaa STX Finland Raumalta irtisanoituille ja työttömiksi työnhakijoiksi ilmoittautuneille työntekijöille kohdistettava kysely. Lisäksi täydentävää aineistoa saadaan tarvittaessa rekisteriaineistoista. Täydentävänä menetelmänä käytetään myös haastatteluita.
- Selvityksen tiedonhankinnan ja analysointien näkökulmana on ns. monitaho- ja monimenetelmänäkökulma eli **triangulaatio**. Tässä selvityksessä se tarkoittaa sitä, että kohderyhmää/toimintaa tarkastellaan erilaisten aineistojen sekä niiden analyysien avulla.
- Selvityksen keskeisenä näkökulmana on alueellisen ja ammatillisen liikkuvuuden tarkastelu. Irtisanottujen henkilöiden etenemistä seurataan tämän ajattelumallin mukaisesti.

- Selvitystyössä huomioidaan tulevaisuusnäkökulma siten, että havaintoja tehtäessä pyritään muodostamaan kuva siitä, mitä selvitystulokset tarkoittavat tulevaisuuden näkökulmasta.
- Selvityksessä pyritään mahdollisuuksien mukaan vertailunäkökulmaan. Tarkastellaan, miten selvityksen EGR-kohderyhmä eroaa ICT-alalta irtisanottujen EGR-kohderyhmään.

Triangulaatio

Selvityksessä käytettiin taustalla ns. monitaho- ja monimenetelmänäkökulmaa eli triangulaatiota. Tämä tarkoittaa sitä, että aineistojen ja tiedonkeruun, analyysin ja metodologian sekä kohderyhmien suhteen käytetään useita eri menetelmiä ja selvityskysymyksiä tarkastellaan useiden eri osallisten näkökulmasta. Rinnakkaisten menetelmien ja aineistojen käyttäminen parantaa selvityksen luotettavuutta, kun sama johtopäätös voidaan saavuttaa useilla eri lähestymistavoilla. Joissakin kohtaa selvitystyötä tämä voi tarkoittaa sitä, että myös ristiriitaiset havainnot voivat olla mahdollisia.

2.3 Selvityksen tiedonhankinta ja taustatietoja asiakaskyselyn vastaajista

Selvitys aloitettiin marraskuussa 2015 tilaajan kanssa tehdyn sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Työtä varten haettiin työ- ja elinkeinoministeriöstä lupaa käyttää työ- ja elinkeinotoimiston asiakaspalvelun tietojärjestelmästä (URA) luovutettavia tietoja kohderyhmän henkilöistä. Lupa myönnettiin marraskuussa 2015. Tämän jälkeen edettiin URA-aineistosta tehtävään kohderyhmän poimintaan.

Selvitystä varten URA-järjestelmästä hankittiin tiedot STX Finland Rauman EGR-hankkeen kohderyhmään kuuluvista henkilöistä, joita poiminnan lopputuloksena oli yhteensä 601 henkilöä. Sen lisäksi, että URA-ajossa kohderyhmän henkilöistä saatiin heitä koskevia taustatietoja ja TE-toimiston asiakkuuteen liittyviä tietoja, toteutettiin selvityksen tiedonhankinnassa kohderyhmälle myös kysely (asiakaskysely). Kyselyyn saadut vastaukset muodostivat lopulta selvityksen pääaineiston, koska kyselyn avulla oli mahdollista tarkastella selvitystehtävän keskeistä teemaa, kohderyhmän ammatillista ja alueellista liikkuvuutta. Asiakaskyselyn lisäksi selvitystä varten haastateltiin kolmea Rauman TE-toimiston edustajaa.

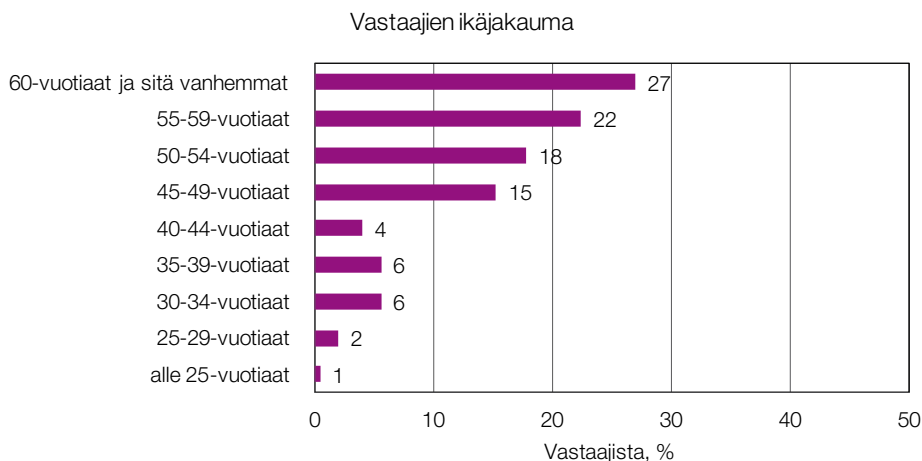
Asiakaskysely toteutettiin joulukuun 2015 ja tammikuun alun 2016 aikana. Se lähetettiin kohderyhmälle käytettävissä olleiden yhteystietojen kattavuuden perusteella sekä sähköpostitse että postitse. Sähköpostitse kyselyn saivat ne, joilla oli URA-tietoihin merkitty sellainen sähköpostiosoite, joka ei viitannut STX Finlandin työpaikkaan. Heitä oli 348 henkilöä. Kaikille muille, eli 253 henkilölle, kysely vastauskuorineen postitettiin kirjeitse. Kaikkiaan kyseessä oli kokonaisotos kohderyhmästä eli edellä mainitut 601 henkilöä. Sähköpostikyselyssä tehtiin yksi muistutus-kierros annetun vastaamisajan umpeuduttua, millä saatiin jonkin verran lisättyä

vastausten määrää. Vastausaktiivisuuteen pyrittiin vaikuttamaan myös etukäteen kahdella tavalla. Kirjekyselyn kohdejoukolle annettiin mahdollisuus vastaamiseen vaihtoehtoisesti joko paperilla tai internetissä olevaan sähköiseen kyselyyn. Lisäksi vastaajille tarjottiin mahdollisuus osallistua arvontaan, jossa palkintona oli kaksi s-ryhmän lahjakorttia. Kaikkiaan asiakaskyselyyn saatiin 198 vastausta ja vastausprosentiksi tuli 33 prosenttia. Kyselyn vastausprosenttia voi pitää varsin hyvänä.

Selvityksessä toteutetun asiakaskyselyn vastaajajoukko edustaa sukupuolen ja iän osalta varsin hyvin selvityksen kohderyhmää, STX Finland Rauman telakalta irtisanottuja henkilöitä. Kyselyvastausten pohjalta voidaan luotettavasti tehdä johtopäätöksiä koko kohderyhmää koskien heidän tilanteistaan ja näkemyksistään esitettyihin kysymyksiin.

Asiakaskyselyn vastaajista 195 ilmoitti sukupuolensa. Heistä 15 prosenttia oli naisia ja 85 prosenttia miehiä. Vastaajissa oli eniten yli 60-vuotiaita (kuva 1). Verrattuna URA-järjestelmän tietoihin kohderyhmästä, asiakaskyselyssä naiset ovat aavistuksen verran yliedustettuina. Naisten osuus koko kohderyhmästä on 12 prosenttia ja tässä kyselyssä heitä oli 15 prosenttia. Asiakaskyselyyn vastanneet ovat keskimäärin myös hieman vanhempia kuin kohderyhmä URA-järjestelmän tiedoissa. Asiakaskyselyssä yli 50-vuotiaita on 67 prosenttia, kun URAn tiedoissa vastaava osuus on 60 prosenttia. Alle 40-vuotiaita on kyselyssä 14 prosenttia, kun URAssa heitä on 18 prosenttia.

Kuva 1. Vastaajien ikäjakauma. (Asiakaskysely, n= 197.)

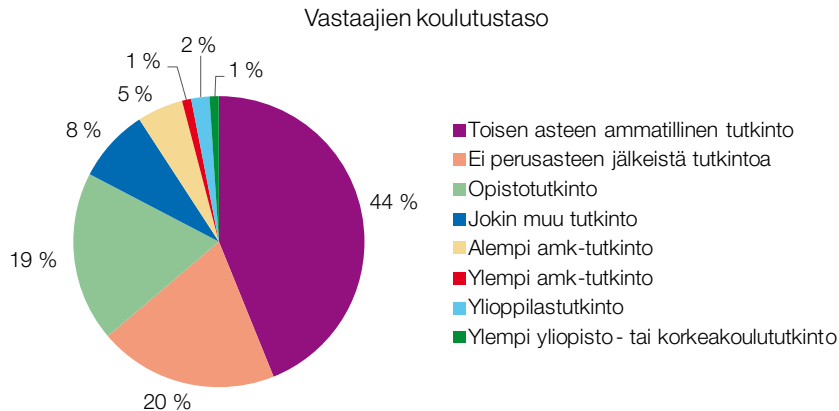

Asiakaskyselyyn vastanneista runsas 70 prosenttia ilmoitti asuinkunnakseen Rauman. Eurajoella, Laitilassa ja Pyhärannassa vastaajia asuu yhteensä noin 17 prosenttia. Neljä prosenttia kyselyn vastaajista on porilaisia.

Asiakaskyselyssä vastaajia pyydettiin määrittelemään tämänhetkinen koulutustasonsa ylimmän tutkinnon mukaan. Yli 40 prosentilla vastaajista koulutustasona oli

toisen asteen ammatillinen tutkinto (kuva 2). Vastaajista viidesosalla ei ollut perusasteen jälkeistä tutkintoa ja 19 prosentilla heistä oli opistotutkinto.

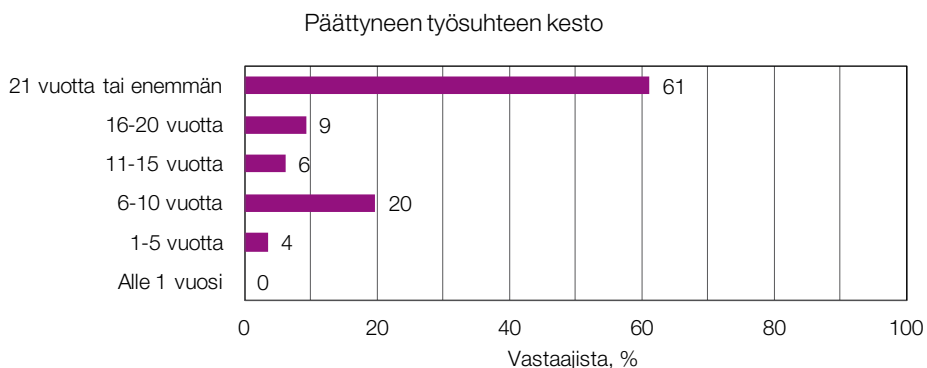
Kuva 2. Vastaajien tämänhetkinen koulutustaso. (Asiakaskysely, n=196.)

Noin 91 prosenttia asiakaskyselyn vastaajista irtisanottiin STX Finland Rauman telakalta v. 2014. Vuoden 2013 puolella irtisanottuja oli kahdeksan prosenttia. Parin vastaajan irtisanominen tapahtui jo v. 2012. Työsuhteen päättymistilanteessa lähes kaikki vastaajat (yhtä vaille kaikki) kertoivat olleensa telakalla vakituudessa työsuhteessa.

STX Finland Rauman telakalta irtisanotut olivat hyvin kokeneita työntekijöitä yrityksessä. Noin 60 prosenttia asiakaskyselyn vastaajista kertoi, että tähän irtisanomiseen päättyi yli 20 vuotta kestänyt työsuhde Rauman telakalla (kuva 3). Joka viidennellä vastaajalla oli kertynyt 6–10 vuotta työkokemusta työsuhteesta Rauman telakalla.

Kuva 3. Vastaajilla STX Finland Rauman telakalla päättyneen työsuhteen kesto. (Asiakaskysely, n=193.)

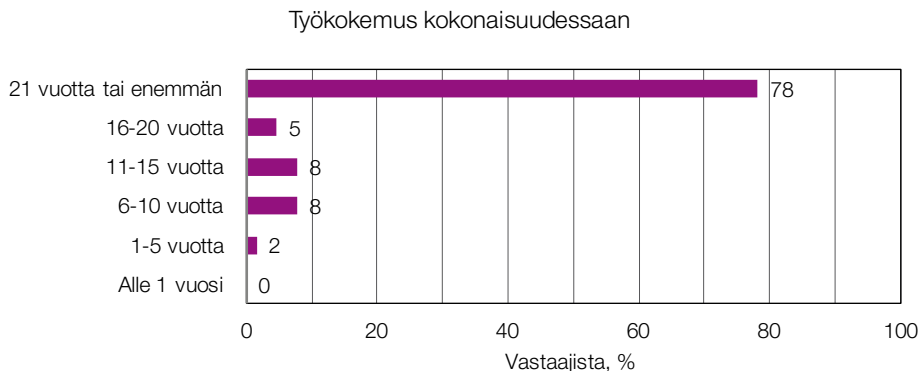

Työsuhteen päättymistilanteessa asiakaskyselyyn vastanneita työskenteli eniten hitsaajana (13 %) ja levyseppä-hitsaajana (12 %). Seuraavaksi yleisimmät ammatit tässä joukossa olivat varusteasentaja (8 %), suunnitteluinsinööri (6 %) ja työnjohtaja (6 %). Kun näitä vastaajien ammattiosuuksia verrataan URA-tietoihin koko kohderyhmästä, voidaan kahden yleisimmän ammatin todeta olevan samoja ja myös työnjohtajan ammatin kuuluvan koko kohderyhmässä viiden yleisimmän ammatin joukkoon. Lisäksi varusteasentajan ammatti on koko kohderyhmän seitsemänneksi yleisin ammatti (3,2 % koko kohderyhmässä). Suunnitteluinsinöörit ovat asiakaskyselyn vastaajissa jonkin verran paremmin edustettuina kun heidän osuuttaan ja ammatin yleisyyttä verrataan kohderyhmään kokonaisuudessaan, jossa ammatti on 12. yleisin.

Asiakaskyselyssä kysyttiin, kuinka pitkä työkokemus vastaajilla oli ilmoittamaansa ammattialaan liittyvistä työtehtävistä kokonaisuudessaan työsuhteen päättymishetkellä. Saadut vastaukset mukailevat melko tarkkaan sitä, miten pitkäksi he ilmoittivat päättäneen työsuhteensa. Kun vastaajilta sen lisäksi kysyttiin heidän työkokemuksensa pituutta kokonaisuudessaan, pitkä kokemus korostui entisestään (kuva 4). Melkein neljä viidestä vastaajasta on tehnyt yli 20 vuotta kestäneen työuran.

Kuva 4. Vastaajien työkokemus kokonaisuudessaan. (Asiakaskysely, n=192.)

3 Selvityksen tulokset

3.1 Työllistyminen ja opiskelu STX Finland Rauman telakalta irtisanomisen jälkeen

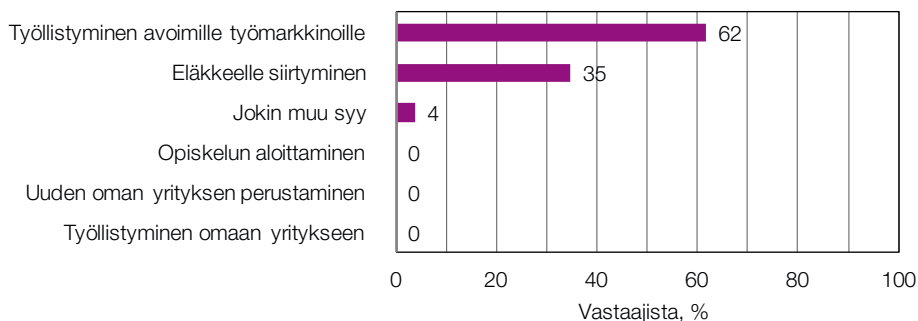
Raportin varsinaisen analyysiosion aluksi käsitellään kohderyhmän tilannetta heti irtisanomisen jälkeen, työmarkkina-asemaa sekä kouluttautumista.

3.1.1 Kohderyhmän tilanne heti irtisanomisen jälkeen

STX Finland Rauman telakalta irtisanotut työntekijät joutuivat harvalukuista poikkeusryhmää lukuun ottamatta työttömiksi irtisanomisensa jälkeen. Selvityksessä toteutetun asiakaskyselyn mukaan ylivoimaisesti suurin osa eli 87 prosenttia vastaajista (170 hlöä) nimittäin kertoi ilmoittautuneensa irtisanomisen jälkeen TE-toimistoon työttömäksi työnhakijaksi. Vastaajat, jotka eivät tuossa vaiheessa (tai myöhemminkään) ilmoittautuneet työttömiksi työnhakijoiksi, työllistyivät pääasiassa suoraan avoimille työmarkkinoille (62 %) tai siirtyivät eläkkeelle (35 %) (kuva 5). Vastaaja, joka ilmoitti asiaan vaikuttaneen jonkin muun syyn, tarkensi kysymyksessä olleen äitiyslomalle jääminen.

Kuva 5. Vastaajien ilmoittamat syyt siihen, etteivät he ole ilmoittautuneet TE-toimiston asiakkaitaiksi. (Asiakaskysely, n=26.)

Syy siihen, ettei vastaaja ole ilmoittautunut TE-toimiston asiakkaaksi

3.1.2 Kohderyhmän uudelleen työllistyminen

Asiakaskyselyssä selvitettiin, ovatko vastaajat ylipäänsä työllistyneet telakalta irtisanomisensa jälkeen. Runsas puolet (56 %) vastaajista kertoi näin tapahtuneen. Työsuhteet ovat olleet varsin pysyviä, sillä suurin osa työllistyneistä (63 %) kertoi työskennelleensä koko ajan samalle työnantajalle samassa työtehtävässä (kuva 6).

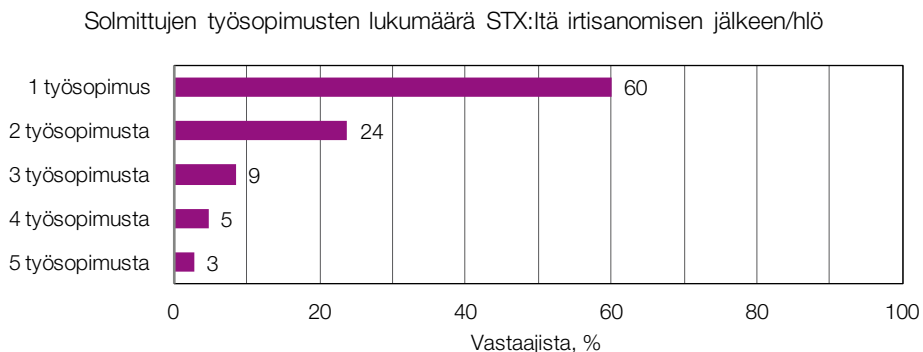
Lisäksi 13 prosenttia työllistyneistä vastaajista ilmoitti olleensa koko ajan saman työnantajan palveluksessa työtehtävien kuitenkin vaihtuessa. Samansuuruinen joukko työllistyneitä on ehtinyt olla usean työnantajan palveluksessa irtisanomisen jälkeen, mutta tehneensä samoja työtehtäviä. Sekä työtehtävien että työnantajan suhteen liikkuvimpia henkilöitä oli vastaajista noin yksi kymmenestä.

Kuva 6. Luokittelu, millaisesta työllistymisestä on ollut kysymys irtisanomisen (STX) jälkeen. (Asiakaskysely, n=104.)

Asiakaskyselyn perusteella STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen seuraavat työsuhteet ovat olleet varsin vakaita. Asiakaskyselyn vastaajista, jotka ovat työllistyneet irtisanomisensa jälkeen, suurin osa (60 %) on solminut ko. irtisanomisen jälkeen yhden työsopimuksen ja neljäsosa kaksi työsopimusta (kuva 7).

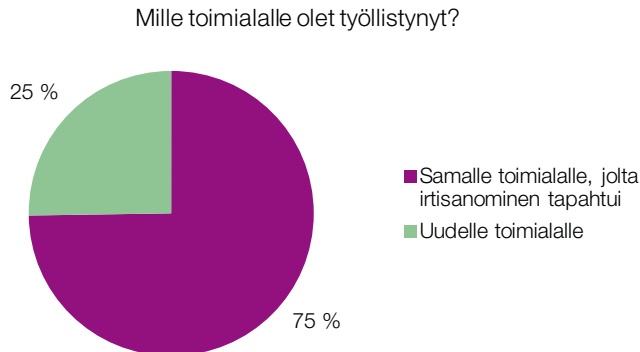
Kuva 7. Vastaajien solmimien työsopimusten lukumäärä irtisanomisen (STX) jälkeen/henkilö. (Asiakaskysely, n=105.)

Telakalta irtisanomisen jälkeen työllistyneiltä kohderyhmäläisiltä kysyttiin kyselyssä, mille toimialalle he olivat työllistyneet. Kysymyksessä kiinnostuksen kohteena oli se, missä määrin tässä tapauksessa laivanrakennusteollisuudesta on siirrytty

uusille toimialoille. STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen ja uudelleen työllistyneiden joukosta kolme neljäsosaa on työllistynyt edelleen laivanrakennuksen toimialalle, kun vain neljäsosa asiakaskyselyn vastaajista ilmoitti työllistyneensä uudelle toimialalle (kuva 8). Irtisanominen ei siten näytä johtaneen merkittävässä määrin henkilöitä uusille toimialoille.

Kuva 8. Vastausjakauma kysymykseen, mille toimialalle olet työllistynyt. (Asiakaskysely, n=107.)

Asiakaskyselyssä irtisanomisen jälkeen työllistyneiden vastaajien nimeämät uudet toimialat jakautuivat enimmäkseen yksittäisiin mainintoihin, mutta vastausten joukosta erottuivat hieman muita yleisimpinä kiinteistöala ja siihen liittyen kunnossapito, satamatoiminta, metalli- ja konepajateollisuus sekä sähköntuotanto.

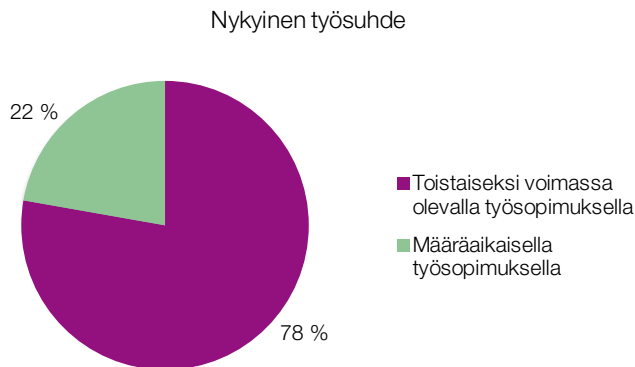
Työllistyneiltä kysyttiin myös sitä, millaiseen organisaatioon he ovat työllistyneet (kuva 9). Kyselyyn vastanneet STX Finland Rauman telakalta irtisanotut ovat valtaosin työllistyneet eri kokoiisiin yrityksiin. Rungas puolet heistä on työllistynyt pieniin ja keskisuuriin yrityksiin ja kaksi viidestä suuriin yrityksiin. Ainoastaan neljä prosenttia työllistyneistä vastaajista on päätenyt valtion tai kunnan palvelukseen.

Kuva 9. Vastausjakauma kysymykseen, millaiseen organisaatioon olet työllistynyt. (Asiakaskysely, n=107.)

Työllistyneiden solmimien työsopimusten luonne antaa hieman lisätietoa STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen henkilöiden uusista työpaikoista. Huomattava osa (78 %) irtisanomisen jälkeen työllistyneistä on tehnyt uuteen työpaikkaan toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen. Määräaikaisella työsopimuksella uusiin työpaikkoihin on työllistynyt runsas viidesosa työllistyneistä.

Kuva 10. Vastausjakauma kysymykseen, millaisen työsopimuksen olet solminut nykyisessä työsuhteessasi. (Asiakaskysely, n=99.)

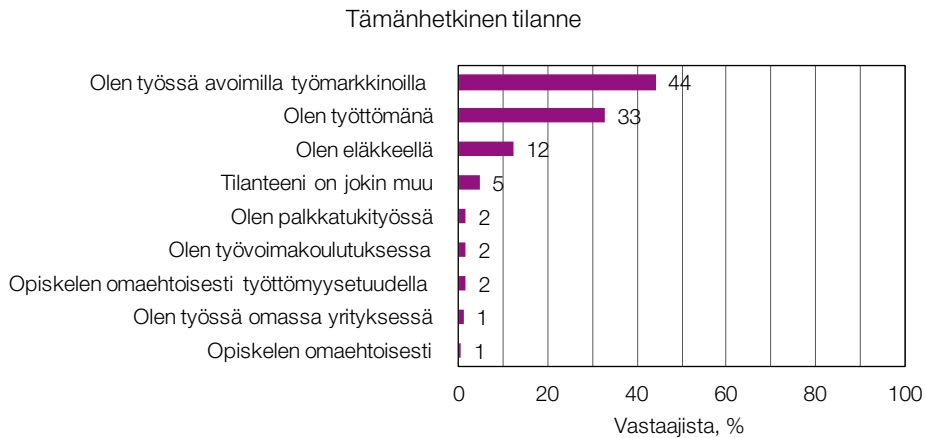
Telakalta irtisanomisen jälkeen työllistyneiltä kysyttiin vielä, liittyikö työn saamiseen haasteita tai esteitä ja jos niin millaisia. Runsas puolet kysymykseen vastanneista totesi, ettei mitään tällaista ollut tullut vastaan. Vastaaajista vajaalla puolella oli jonkinlaisista haasteista tai esteistä kuitenkin kerrottavaa. Osa heistä toi esille pelkästään sen, että haasteita oli ollut, asiaa sen kummemmin kuvailematta. Niiden vastaajien joukossa, jotka yksilöivät kohtaamansa ongelmat tarkemmin, kaikkein eniten esille nostettiin korkean iän mukanaan tuomat vaikeudet jo työhaastatteluun pääsemisessä, työn saannin kannalta ja myös uuden työn oppimisen kannalta. Muutama vastaaja kertoi haasteena olleen ylipäänsä uuden ammatin oppiminen ja mm uuteen työhön liittyvät kielitaitovaatimukset. Joidenkin kohdalla työnhaku oli kestänyt pitkään. Myös sukupuoli ja terveys olivat nousseet joidenkin vastaajien kohdalla haasteiksi työn saamisessa. Eräs vastaaja toi esille, että työllistymismahdollisuudesta Turun telakalle oli ollut Raumalla väärää tietoa: *"Turussa ihmeteltiin kun vanhoja telakkalaisia oli niin vähän hakeutunut töihin ja Raumalla sanottiin etteivät ota töihin."*

3.1.3 Kohderyhmän nykyinen työmarkkina-asema

Kaikista asiakaskyselyyn vastanneista 46 prosenttia oli vastaushetkellä töissä joko avoimilla työmarkkinoilla, omassa yrityksessä tai palkkatukityössä (kuva 11). Työttömänä kyselyn vastaajista oli kolmasosa ja eläkkeelle oli ehtinyt 12 prosenttia. Osalla

vastaajista työmarkkinatilanne vastaushetkellä oli jokin muu. Tähän luokkaan sijoituvat äitiyslomalla ja perhevapaalla olevat, lomautetut sekä sairauspäivärahaa saavat vastaajat. Suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista työsuhde STX Finland Rauman telakalla päättyi touko-kesäkuussa 2014. Näin ollen **tässä vastaajajoukossa keskimäärin puolentoista vuoden kuluttua työttömyyden alkamisesta vajaat puolet henkilöistä on työllistynyt ja kolmasosa on edelleen työttömänä.**

Kuva 11. Vastaajien työmarkkinatilanne. (Asiakaskysely, n=195.)

Kohderyhmän työmarkkina-asemaa voidaan tarkastella myös TE-toimiston asiakaspalvelun tietojärjestelmästä (URA) saatujen tietojen avulla (taulukko 2). URA-tiedot ovat lähes samalta ajalta kyselyaineiston kanssa, mutta käytetty luokittelu URA-tiedoissa on hieman erilainen. URA-järjestelmästä saatavien tietojen käyttäminen vertailevana aineistona on kuitenkin mahdollista, jolloin myös voidaan hakea vahvistusta kyselyn kautta kerätylle tiedolle kohderyhmän työmarkkina-asemasta.

Taulukko 2. Työmarkkina-asema STX Finland Rauman telakalta irtisanotuilla EGR-kohderyhmäläisillä URA-tietojen mukaisesti 26.11.2015 (n=601).

Työmarkkina-asema	%
Ei voimassa olevaa työllisyyskoodia	41
Työtön	34
Työssä	11
Koulutuksessa	7
Sijoitettu	4
Työvoiman ulkopuolella	2
Lomautettu	1
Lyhennetty työviikko	1
Työllistymistä edistävässä palvelussa	0,2

Kohderyhmästä 41 prosentilla ei ollut URA-merkintää voimassa olleesta työllisyys-tilanteesta poikkileikkaushetkellä 26.11.2015. Aiempien selvitysten perusteella¹ ”ei voimassa olevaa työllisyyskoodia” -ryhmään kuuluvat henkilöt ovat pääosin työllistyneet avoimille työmarkkinoille. Mukana ovat myös työvoiman ulkopuolella olevat, joiden osuus tässä kohderyhmässä nousee kohtuullisen isoksi monien ikähaitarin yläpäässä olevien henkilöiden jäätyä eläkkeelle. Tämän perusteella asiakaskyselyn mukainen työllisten 46 prosentin osuus kohderyhmästä vastannee kohtuullisen hyvin todellista tilannetta koko kohderyhmässä. Kyselyaineiston ja URA-tietojen pohjalta voidaan STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen henkilöiden työttömyysprosenttina puolestaan pitää noin 33–34 prosenttia vuodenvaihteessa 2015–2016.

3.1.4 Kohderyhmän nykyisen työmarkkina-aseman tarkastelu ammatin, koulutuksen, iän ja sukupuolen mukaan

Seuraavaksi tarkastellaan asiakaskyselyn vastaajien työmarkkina-asemaan liittyviä tietoja suhteessa erilaisiin taustamuuttujiin. Työmarkkina-aseman kanssa tehtävissä ristiintaulukoinneissa käydään läpi vastaajien lähtöammattiin, koulutustaustaan, ikään ja sukupuoleen liittyvät tiedot ja pyritään osoittamaan niiden suhteen esimerkiksi työllistymisessä ja opiskelemaan hakeutumisessa nähtävissä olevia eroja. Tarkastelujen luotettavuutta heikentää asiakaskyselyyn saatujen vastausten rajallinen määrä, jolloin yksittäisen tekijän kohdalla esiintymät jäävät suppeiksi vastausten jakautuessa usean vaihtoehdon kesken.

Ammattitietojen näkökulma

STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen henkilöiden työmarkkina-asemaa kuvaaviin tietoihin yhdistettiin asiakaskyselyssä vastaajien ilmoittamat ammattitiedot. Ammateissa oli kysymys vastaajan työsuhteen päättymishetken ammatista. Seuraavaan taulukkoon on koottu kohderyhmän työmarkkina-asema kyselyn toteuttamishetkellä ammatin mukaan. Vaikka tarkasteluun otettiin mukaan kyselyvastausten viisi yleisintä ammattia, niidenkin kohdalla vastausmäärät jäivät sen verran vähäisiksi, että taulukossa esitettäviä lukemia on syytä käsitellä ainoastaan suuntaa-antavalla tasolla.

---

1 Asiaa käsitelty ainakin selvityksessä Ålander Tommi, Sillanpää Keimo ja Nevalainen Susanna (2014). Tukea uusille urille Euroopan globalisaatiörahoituksen avulla. Selvitys ICT-alalta irtisanottujen henkilöiden urapoluista. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 38/2014.

Taulukko 3. Vastaajien kyselyhetken työmarkkina-asema suhteessa työsuhteen päättymishetken ammattiin. (Asiakaskysely, n=12–195.)*

%	Kaikki yht. (n=195)	Hitsaaja (n=27)	Levyseppä-hitsaaja (n=24)	Varusteasentaja (n=17)	Suunnittelu-insinööri (n=13)	Työnjohtaja (n=12)
Työssä avoimilla työmarkkinoilla	44,1	56	46	41	62	58
Työtön	32,8	22	25	41	15	25
Eläkkeellä	12,3	19	8	6	15	8
Tilanne jokin muu	4,6		8		8	
Palkkatukityössä	1,5		4	6		
Työvoimakoulutuksessa	1,5		8			
Opiskelee omaehtoisesti työttömyysetuudella	1,5	4				
Työssä omassa yrityksessä	1					8
Opiskelee omaehtoisesti	0,5			6		

* Prosenttilukemat on esitetty taulukossa kahdella eri fonttikoolla. Suuremman fonttikoon kyseessä ollessa osuutta voi pitää luotettavampana kuin pienemmällä fonttikoolla esitetyissä kohdissa esiintymien suuremman lukumäärän vuoksi (>20 vastausta/ammattiryhmä).

Työllistymisen suhteen viidessä yleisimmässä ammattiryhmässä on jonkin verran eroja. Avoimille työmarkkinoille ovat parhaiten työllistyneet suunnitteluinsinööri ja työnjohtajan tehtävistä irtisanotut. Myös Rauman telakalla hitsaajana toimineet ovat työllistyneet avoimille työmarkkinoille selvästi keskimääräistä paremmin levyseppähitsaajien työllistymisen edustaessa jokseenkin keskiarvoa. Viiden yleisimmän ammatin joukossa heikointa työllistyminen on ollut varusteasentajien kohdalla. Vastaavasti tämän ammattiryhmän edustajat ovat työttömiä keskimääräistä enemmän. Eläkkeelle on päätynyt yleisimmistä ammattiryhmistä eniten hitsaajia. Omaan yritykseen työllistyminen ei ole ylipäänsä tässä kohderyhmässä ollut yleistä ja tilanne on sama asiakaskyselyyn vastanneiden yleisimpien ammattiryhmien joukossa; ainoastaan yksi entinen työnjohtaja on oman yrityksen palveluksessa. Yleisimpien ammattiryhmien edustajista oli kyselyn vastaushetkellä työvoimakoulutuksessa vain levyseppähitsaajia, palkkatukityössä levyseppähitsaaja ja varusteasentaja.

Koulutuksen näkökulma

STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen työmarkkina-aseman tarkasteluun saadaan koulutuksen näkökulma, kun asiakaskyselyn vastaajien kyselyn toteutushetken työmarkkina-asematietoja verrataan ristiin heidän koulutustaustansa kanssa (ylin tutkinto) (taulukko 4). Tarkoituksena on osoittaa, miten eri koulutustaustat ovat vaikuttaneet kohderyhmäläisten keskuudessa varsinkin heidän työllistymiseensä ja myös opiskelemaan hakeutumiseen. Koulutustasokohtaisia suhdelukuja

tulee käsitellä suuntaa-antavalla tasolla, sillä kohdejoukon kolmea yleisintä koulutustaustaa lukuun ottamatta tutkintokohtaiset vastausmäärät ovat varsin vähäiset.

Taulukko 4. Vastaajien kyselyhetken työmarkkina-asema suhteessa heidän koulutustaustansa. (Asiakaskysely, n=2–195.)*

%	Kaikki yht. (n=195)	Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa (n=39)	Toisen asteen ammatillinen tutkinto (n=86)	Yo-tutkinto (n=4)	Opisto-tutkinto (n=37)	Alempi amk-tutkinto (n=10)	Ylempi amk-tutkinto (n=2)	Ylempi yliopisto-/korkea-koulu-tutkinto (n=2)
Työssä avoimilla työmarkkinoilla	44,1	32	43	75	41	80	50	100
Työtön	32,8	41	40	25	27	10		
Eläkkeellä	12,3	24	4		24			
Tilanne jokin muu	4,6		5		5	10	50	
Palkkatukityössä	1,5	3	2					
Työvoimakoulutuksessa	1,5		4					
Opiskelu omaehtoisesti työttömyysetuudella	1,5		2					
Työssä omassa yrityksessä	1		1		3			
Opiskelu omaehtoisesti	0,5							

* Prosenttilukemat on esitetty taulukossa kahdella eri fonttikoolla. Suuremman fonttikoona kyseessä ollessa osuutta voidaan pitää luotettavampana kuin pienemmällä fonttikoolla esitetyissä kohdissa esiintymien suuremman lukumäärän vuoksi (>20 vastausta/tutkinto).

Suhteessa työmarkkina-asemaan kohdejoukon kolmen yleisimmän koulutustaustan välillä on nähtävissä selvimmät erot työttömyyden, työllisyyden ja eläkkeellä olemisen kohdalla. Näistä koulutustaustoista opistotutkinnon suorittaneet ovat olleet selvästi vähiten työttömänä asiakaskyselyn vastaushetkellä. Ilman tutkintoa olevat ja toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneet ovat olleet työttömänä heihin verrattuna selvästi suuremmalla osuudella ja toisiinsa verrattuna jokseenkin yhtä suurella osuudella. Avoimille työmarkkinoille työllistymisen osalta mikään kolmesta yleisimmästä koulutustaustasta ei yllä keskimääräiseen osuuteen kohderyhmässä. Henkilöillä, joilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa, työllistyminen erottuu muista ollen selvästi keskimääräistä heikompaa.

Toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneiden kohdalla työmarkkina-asemassa on eniten vaihtelua, minkä toki mahdollistaa muita koulutustaustoja ylivoimaisesti suurempi vastausten määrä. Kahteen muuhun yleisimpään koulutustaustaan verrattuna heidän eläkkeellejäämisprosenttinsa on selvästi pienempi. Ainoastaan heidän joukossaan on henkilöitä, jotka ovat osallistuneet työvoimakoulutukseen tai opiskelleet omaehtoisesti työttömyysetuudella vastaamishetkellä.

Ikä- ja sukupuolinäkökulma

Tietoon työmarkkina-asemasta yhdistettiin selvityksessä myös kohderyhmän ikä ikäluokittain (taulukko 5). Molemmat tiedot saatiin asiakaskyselyn tuloksista ja ne olivat vastaushetkeltä vuodenvaihteen 2015-2016 tilanteesta. Tarkastelusta jätettiin kokonaan pois alle 25-vuotiaiden ikäryhmä liian vähäisen vastausmäärän takia ja myös monessa muussa nuorempien ikäluokassa johtopäätökset voivat olla ainoastaan suuntaa-antavia vastausten harvalukuisuuden vuoksi. Jakaumien perusteella nähdään, että yli 45-vuotiaiden ikäluokissa työllisten osuus vähenee ja työttömien osuus kasvaa vanhempiin ikäluokkiin mentäessä. Kun 45-49-vuotiaista runsas 70 prosenttia on töissä avoimilla työmarkkinoilla, yli 60-vuotiaiden keskuudessa vastaava prosenttiosuus on enää runsas 10 prosenttia. Vastaavasti työttömien osuus 45-49-vuotiaista kohderyhmän edustajista on noin viidennes ja heidän osuutensa nousee jopa kaksinkertaiseksi yli 60-vuotiaiden kohdalla. Eläkeläisiä puolestaan on odotuksenmukaisesti vasta yli 60-vuotiaiden ikäluokassa yhtä poikkeusta lukuun ottamatta.

Taulukko 5. Vastaajien kyselyhetken työmarkkina-asema suhteessa heidän ikäänsä ikäluokittain. (Asiakaskysely, n=2-195.)*

%	Kaikki yht. (n=195)	25-29-v. (n=4)	30-34-v. (n=11)	35-39-v. (n=11)	40-44-v. (n=8)	45-49-v. (n=29)	50-54-v. (n=35)	55-59-v. (n=43)	60-v. ja yli (n=53)
Työssä avoimilla työmarkkinoilla	44,1	50	73	64	38	72	60	40	11
Työtön	32,8	25	9	18	38	21	26	47	42
Eläkkeellä	12,3							2	43
Tilanne jokin muu	4,6		18	9			3	7	4
Palkkatukityössä	1,5	25				3	3		
Työvoimakoulutuksessa	1,5					3	6		
Opiskelu omaehtoisesti työttömyysetuudella	1,5						3	5	
Työssä omassa yrityksessä	1			9	12				
Opiskelu omaehtoisesti	0,5				12				

* Prosenttilukemat on esitetty taulukossa kahdella eri fonttikoolla. Suuremman fonttikoona kyseessä ollessa osuutta voi pitää luotettavampana kuin pienemmällä fonttikoolla esitetyissä kohdissa esiintymien suuremman lukumäärän vuoksi (>20 vastausta/ikäluokka).

Viimeisenä ristiintarkastelun kohteena työmarkkina-aseman suhteen on kohderyhmän edustajien sukupuoli (taulukko 6). Asiakaskyselyn aineistossa, kuten koko kohderyhmässä, miesten vastaukset muodostavat selvän enemmistön, sillä vastaajista on miehiä 85 prosenttia ja naisia 15 prosenttia. Seuraavan taulukon sukupuolijakauma työmarkkina-asemaa kuvaavissa eri tilanteissa tulee suhteuttaa tähän koko aineiston jakaumaan. Suhteellisesti tarkasteltuna miehet ovat edenneet töihin avoimille työmarkkinoille aavistuksen naisia paremmalla menestyksellä, sillä työllistyneistä 87 prosenttia oli miehiä (kaksi prosenttiyksikköä enemmän kuin miesten osuus koko aineistossa) ja työttömistä vastaavasti naisia 18 prosenttia (kolme prosenttiyksikköä enemmän kuin naisten osuus koko aineistossa).

Eläkkeelle miehet ovat päätyneet selvästi useammin kuin sukupuolijakauma keskimäärin ennustaisi.

Taulukko 6. Vastaajien kyselyhetken työmarkkina-asema sukupuolen mukaan jaoteltuna. (Asiakaskysely, n=193–195.)*

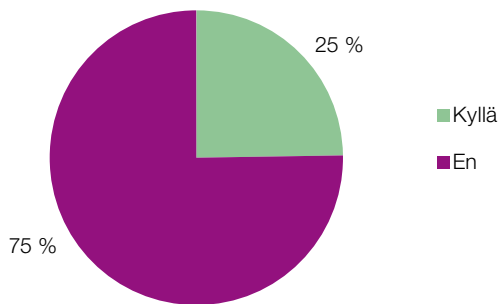
%	Vastaajien työmarkkina-tilanne Kaikki yht.	Sukupuolijakauma		Vastaajien lkm
		Mies	Nainen	
Työssä avoimilla työmarkkinoilla	44,1	87	13	85
Työtön	32,8	83	18	63
Eläkkeellä	12,3	92	8	24
Tilanne jokin muu	4,6	67	33	9
Palkkatukityössä	1,5	67	33	3
Työvoimakoulutuksessa	1,5	67	33	3
Opiskelu omaehtoisesti työttömyysetuudella	1,5	100	0	3
Työssä omassa yrityksessä	1	100	0	2
Opiskelu omaehtoisesti	0,5	100	0	1
Sukupuolijakauma koko aineistossa		85	15	193

* Prosenttilukemat on esitetty taulukossa kahdella eri fonttikoolla. Suuremman fonttikoon kyseessä ollessa osuutta voi pitää luotettavampana kuin pienemmällä fonttikoolla esitetyissä kohdissa esiintymien suuremman lukumäärän vuoksi (>20 vastausta/työmarkkinatilanne).

3.1.5 Opiskelu/kouluttautuminen irtisanomisen jälkeen

STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen henkilöiden mahdollinen opiskelu tai kouluttautuminen irtisanomisen jälkeen oli yksi teema, josta selvityksessä haettiin lisävalaistusta. Tiedonhankinta tähän toteutettiin asiakaskyselyllä. Koko vastaajajoukosta otettiin omaksi ryhmäkseen opiskelemaan tai kouluttautumaan päätyneet vastaajat kysymällä, ovatko vastaajat opiskelleet tai kouluttautuneet telakalta irtisanomisensa jälkeen. Neljäsosa vastaajista kertoi näin tehneensä (kuva 12). Muut aiheita käsittelevät kysymykset kohdistettiin tälle vastaajajoukolle.

Kuva 12. Vastausjakauma kysymykseen, oletko opiskellut/kouluttautunut irtisanomisen (STX) jälkeen. (Asiakaskysely, n=198.)

Kyselyyn vastanneet henkilöt, jotka ovat irtisanomisensa jälkeen opiskelleet, kertoivat muutaman kysymyksen avulla opiskelujensa luonteesta. Opiskelemaan päätyneistä vastaajista yli 70 prosenttia oli päättänyt opintonsa vastaushetken mennessä, kun taas runsas 20 prosenttia tästä vastaajajoukosta vielä opiskeli vastaushetkellä. Lisäksi vastaajien joukossa oli joitakin henkilöitä, jotka kertoivat keskeyttäneensä opintonsa (4 %) tai eivät asiaa sen kummemmin tarkentaneet (2 %).

Kuva 13. Vastausjakauma kysymykseen, missä vaiheessa opintosi ovat. (Asiakaskysely, n=48.)

Puolet irtisanomisensa jälkeen opiskelleista vastaajista ilmoitti opiskelutavoitteeseen uuden tutkinnon suorittamisen (taulukko 7). Vastaajista 40 prosenttia kertoi, ettei heidän opiskelussaan ole ollut tutkinnollista tavoitetta vaan tavoite on ollut jokin muu. Kertoessaan tarkemmin opiskelunsa luonteesta kolmasosa vaihtoehdon valinneista totesi tavoitteena olleen aiemman koulutuksen päivittäminen ja viidesosalla ammattitaidon/osaamisen täydentäminen. Pari vastaajaa ilmoitti tavoitteeseen työllistymisen. Selvää on, että työllistyminen on valtaosalle kaikista irtisanomisen jälkeen opiskelleista joka tapauksessa se opiskelujen perimmäinen tarkoitus, vaikka sitä ei erikseen tämän kysymyksen kohdalla ilmoitettu.

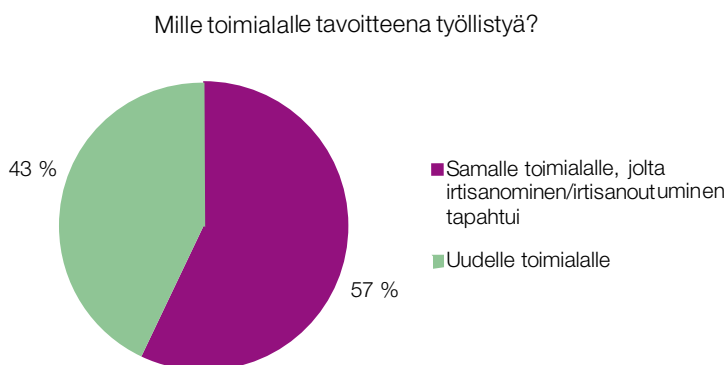
Taulukko 7. Vastausjakauma kysymykseen, mikä oli opiskelusi tavoitteena. (Asiakaskysely, n=47.)

	% opiskelleista
Suorittaa uusi tutkinto	51
Suorittaa tutkinnon osa	9
Suorittaa kesken jäänyt tutkinto loppuun	0

Jokin muu, josta:	40
• Aiemman koulutuksen päivittäminen	32
• Ammattitaidon/osaamisen täydentäminen	21
• Työllistyminen	16
• Yrittäjyys	11
• Lisäkoulutus	11
• Ei tietoa	11

Reilusti yli puolet irtisanomisensa jälkeen opiskelleista kyselyvastaajista ilmoitti opiskelunsa tavoitteena olevan (tai olleen) työllistyminen samalle toimialalle, jolta he olivat työpaikkansa menettäneet (kuva 14). Kaksi vastaajaa viidestä kertoi pyrkivänsä uudelle toimialalle.

Kuva 14. Vastausjakauma kysymykseen, mille toimialalle tavoitteesi on työllistyä/työllistyt. (Asiakaskysely, n=42.)

Uudelle toimialalle tähtääviä vastaajia pyydettiin kertomaan tarkemmin, mistä heille uudesta toimialasta on kysymys. Näissä vastauksissa eniten mainintoja tuli hoitoalasta (17 %) ja logistiikka-alasta (17 %). Myös metalliteollisuuden palvelukseen (ei laivanrakennukseen) oli menossa enemmän kuin yksi vastaaja (11 %). Enimmäkseen vastaajat kuitenkin tähtäävät sellaisille yksittäisille toimialoille, joille ei tässä vastaajajoukossa ole heidän lisäksi menossa muita henkilöitä.

Kun asiakaskyselyn vastaajilta kysyttiin, mihin ammattiin tai tehtävään heillä on tavoitteena työllistyä tai he ovat työllistyneet opiskelun jälkeen, vastaukset jakaantuivat enimmäkseen yksittäisiin ammatteihin. Erilaiset hitsaajan ammatit (hitsaaja, laivalevyhitsaaja, levyseppähitsaaja), lähihoitaja, ostaja ja varastotyöntekijä olivat ainoat ammatit, jotka useampi kuin yksi vastaaja kertoi tavoitteekseen.

3.1.6 Johtopäätökset

- STX Finland Rauman telakalta irtisanotuista työntekijöistä ylivoimaisesti suurimman osan kohdalla (87 %) irtisanomisen tuloksena oli työttömyys.

Työttömyyden välttäneistä työntekijöistä lähes kaksi kolmesta pystyi työllistymään suoraan uuteen työpaikkaan ja yksi kolmesta siirtyi eläkkeelle.

- Irtisanomisensa jälkeen runsas puolet (56 %) kohderyhmästä on työllistynyt ja heistä suurin osa pysyviin työsuhteisiin.
- Irtisanominen ei ole johtanut merkittävässä määrin kohderyhmän edustajia uusille toimialoille.
- STX Finland Rauman telakalta irtisanomisensa jälkeen työllistyneet ovat päätyneet pääasiassa eri kokosiin yrityksiin julkiselle sektorille työllistymisen ollessa marginaalista. Runsas puolet heistä on työllistynyt pieniin ja keskisuuriin yrityksiin ja kaksi viidestä suuriin yrityksiin. Kohderyhmän nykyiset työsuhteet ovat suurimmaksi osaksi (78 %) solmittu toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella.
- Kohderyhmän työllistymisessä kohdatut haasteet ovat eniten liittyneet työnhakijan korkeaan ikään. Se on näkynyt niin työhaastatteluun pääsemisessä, työn saannissa kuin myös uuden työn oppimisessa.
- STX Finland Rauman telakalta irtisanotuista henkilöistä oli keskimäärin puolentoista vuoden päästä irtisanomisesta vajaat puolet työllistynyt (avoimille työmarkkinoille, omaan yritykseen tai palkkatukityöhön) kolmasosan ollessa työttömänä.
- Työllistymisessä on havaittavissa jonkin verran ammattiryhmittäisiä eroja. Avoimille työmarkkinoille ovat parhaiten työllistyneet suunnitteluinsinöörit ja työnjohtajan tehtävistä irtisanotut. Kohderyhmän viiden yleisimmän lähtöammattin joukossa heikointa työllistyminen on ollut varusteasentajien keskuudessa.
- Ammattiryhmittäinen työllistyminen heijastuu luonnollisesti työttömyyteen. Työttömyys onkin kohderyhmän viiden yleisimmän ammatin joukossa korkeinta varusteasentajan tehtävästä irtisanottujen keskuudessa.
- Eläkkeelle on päätyneet yleisimmistä ammattiryhmistä eniten hitsaajia.
- Omaan yritykseen työllistyminen ei ole ylipäänsä tässä kohderyhmässä ollut yleistä ja tilanne on sama asiakaskyselyyn vastanneiden yleisimpien ammattiryhmien joukossa.
- Työvoimakoulutus ja palkkatukityö eivät näyttele merkittävää roolia STX Finland Rauman telakan yleisimmistä ammattiteistä irtisanottujen keskuudessa työllistymistä edistävinä toimenpiteinä.
- Henkilöiden koulutustaustalla on ollut vaikutusta heidän työmarkkina-asemaansa irtisanomistilanteen jälkeen. Kohderyhmän kolmesta yleisimmästä koulutuksesta opistotutkinnon suorittaneet ovat olleet selvästi vähiten työttömänä asiakaskyselyn vastaushetkellä. Ilman tutkintoa olevat ja toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneet ovat olleet työttömänä heihin verrattuna selvästi suuremmalla osuudella ja toisiinsa verrattuna jokseenkin yhtä suurella osuudella. Kuitenkaan avoimille työmarkkinoille työllistymisen osalta mikään kolmesta yleisimmästä koulutustaustasta ei yllä keskimääräiseen

osuuteen kohderyhmässä. Henkilöillä, joilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa, työllistyminen erottuu muista selvästi keskimääräistä heikompana.

- Kohderyhmän yli 45-vuotiaiden ikäluokissa työllisten osuus vähenee ja työttömien osuus kasvaa vanhempiin ikäluokkiin mentäessä. Kun 45–49-vuotiaista runsas 70 prosenttia on töissä avoimilla työmarkkinoilla, yli 60-vuotiaiden keskuudessa vastaava prosenttiosuus on enää runsas 10 prosenttia. Ilmiö esiintyy vastakkaisena työttömien kohdalla. Selvityksen asiakaskyselyyn saatujen vastausten määrä alle 45-vuotiaiden ikäluokissa jää sen verran alhaiseksi, ettei niiden osalta voida tehdä luotettavia johtopäätöksiä.
- Miehet ovat edenneet töihin avoimille työmarkkinoille aavistuksen naisia paremmalla menestyksellä. Työttömistä on vastaavasti naisia hieman enemmän kuin heidän osuutensa on koko kohderyhmästä. Miehet puolestaan ovat päätyneet selvästi enemmän eläkkeelle kuin sukupuolijakauma keskimäärin ennustaisi.
- STX Finland Rauman telakalta irtisanotuista neljäsosa on opiskellut tai koulutautunut irtisanomisensa jälkeen. Heistä suurin osa (73 %) oli päättänyt opintonsa vuodenvaihteeseen 2015–16 mennessä. Puolella irtisanomisensa jälkeen opiskelleista oli opiskelutavoitteenaan uuden tutkinnon suorittaminen. Kohderyhmän joukossa muita merkittäviä opiskelutavoitteita olivat aiemman koulutuksen päivittäminen, tutkinnon osan suorittaminen ja ammattitaidon/osaamisen täydentäminen.
- Yli puolet telakalta irtisanomisensa jälkeen opiskelleista haluaa työllistyä jatkossakin samalle toimialalle. Uusista toimialoista suosituimpia ovat hoitoala ja logistiikka-ala.

3.2 Ammatillinen ja alueellinen liikkuvuus STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen uudelleen työllistymisessä

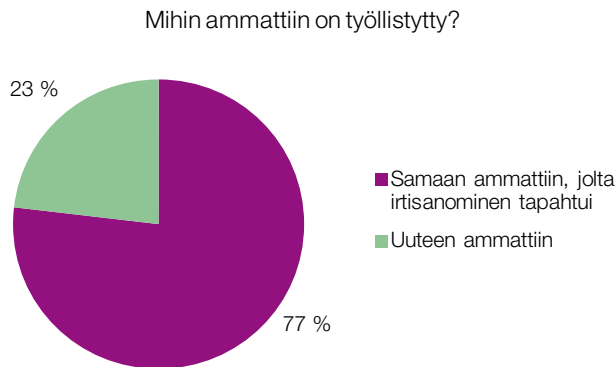
Tässä luvussa käsitellään STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen ammatillista ja alueellista liikkuvuutta. Tarkastelussa ovat mukana ne selvityksen kohderyhmäläiset, jotka ovat ilmoittaneet työllistyneensä irtisanomisen ja/tai sitä seuranneen työttömyyden jälkeen.

3.2.1 Ammatillinen liikkuvuus työllistymisen taustalla

Telakalta irtisanomisen jälkeistä kohderyhmäläisten työllistymistä on mahdollista tarkastella kyselyaineiston pohjalta myös ammatillisen liikkuvuuden näkökulmasta. Irtisanomistilanteen jälkeen työllistyneitä pyydettiin ilmoittamaan kyselyssä se, ovatko he työllistyneet samaan ammattiin, jolta irtisanominen tapahtui, vai ovatko he työllistyneet uuteen ammattiin. Vastausjakauma kysymykseen osoittaa, että selvästi suurempi osa työllistyneistä työskentelee samassa ammatissa, kun taas vajaa

neljäsosa työllistyneistä on vaihtanut uuteen ammattiin. Kokonaisuudessaan näyttää siltä, että enemmistö entisistä telakan työntekijöistä on löytänyt töitä saman ammatin parista irtisanomistilanteen ja mahdollisesti sitä seuranneen työttömyyden jälkeen.

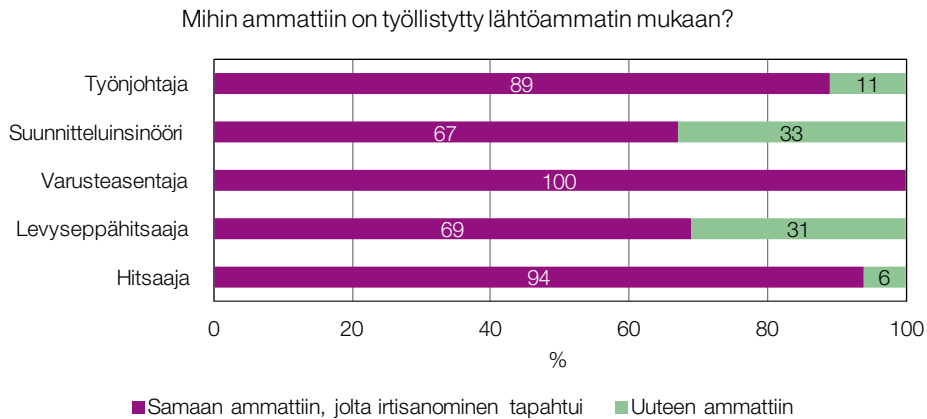
Kuva 15. Vastausjakauma kysymykseen, mihin ammattiin olet työllistynyt. (Asiakaskysely, n=108.)

Kyselyssä vastaajilta kysyttiin heidän ammatiaan työsuhteen päättymishetkellä. Nämä yleisimmät ns. lähtöammatit on esitetty aiemmin raportin luvussa 2.3. Tarkastelemalla työsuhteen päättymishetkellä ollutta ammattia ristiin suhteessa edellä esitettyyn jakaumaan työllistymisestä samaan ammattiin tai uuteen ammattiin saadaan hieman lisätietoa ammattikohtaisesta pysyvyydestä tai ammatinvaihdosta kohderyhmässä. Seuraavaan kuvaan on koottu työsuhteen päättymishetkellä yleisimmät ammatit ja suuntautuminen irtisanomisen jälkeen näistä ammateista. Tähän tarkasteluun on voitu ottaa mukaan vain kyselyssä vastaajien ilmoittamat yleisimmät ammatit vastausmäärien rajallisuuden takia. Tuloksia tuleekin käsitellä vain suuntaa-antavalla tasolla. Lähtöammattien näkökulmasta on nähtävissä kohtalaisia eroja siinä, suuntaudutaanko uudelleen samaan ammattiin vai uuteen ammattiin. Suunnitteluinsinöörien ja levyseppähitsaajien joukosta on suuntauduttu selvästi eniten uusiin ammatteihin, kun taas työnjohtajat, hitsaajat ja erityisesti varusteasentajat ovat vaihtaneet harvoin tai ei ollenkaan ammatiaan telakan töiden päättymisen jälkeen. Kokonaisuudessaan voidaan kuitenkin sanoa, että suurin osa näistä em. ammattiluokkien edustajista on pysynyt entisessä ammatissaan uuden työnantajan palveluksessa.

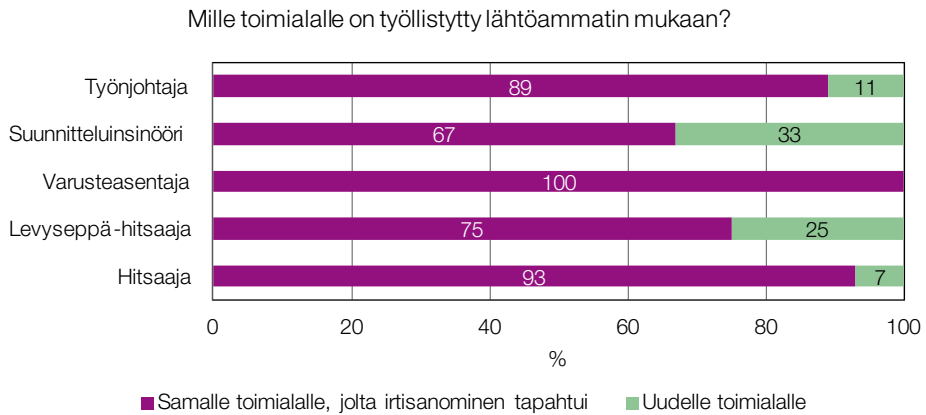
Kuva 16. Vastausjakauma kysymykseen, mihin ammattiin olet työllistynyt lähtöammattien mukaan. (Asiakaskysely, n=12–27.)

Uusiin ammatteihin työllistyneet entiset telakan työntekijät (em. ammattiluokissa) ovat sijoittuneet hyvin erilaisiin yksittäisiin ammatteihin, eikä mitään sellaista ammattiryhmää voida nostaa esille sellaisena, joka työllistäisi vahvasti tätä kohderyhmää. Uudet ammatit vaihtelevat aina trukinkuljettajasta tai varastomiehestä tehdaspäällikköön. Melko moni on kuitenkin pysynyt ammattinimikkeistä päätelleen tehdastyöskentelyn parissa. Muutamia yksittäisiä henkilöitä on työllistynyt ammattinimikkeiden perusteella mm. rakennusalalle tai kiinteistöalalle.

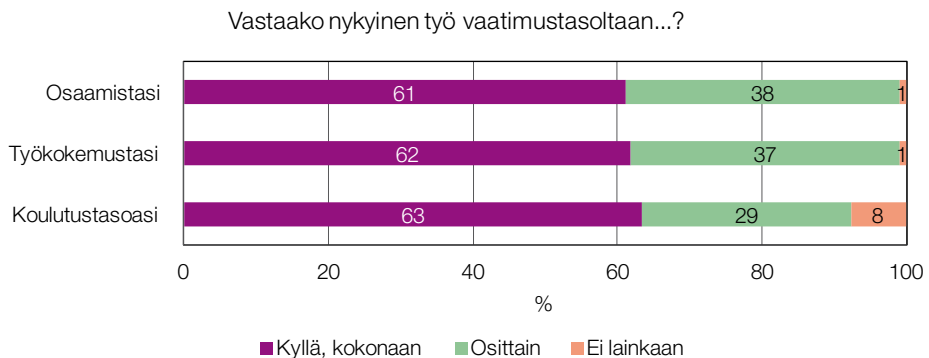
Näiden esiteltyjen yleisimpien lähtöammattien tarkastelu suhteessa toimialoihin tuo hieman lisätietoa työllistymisen suuntautumisesta. Seuraavassa kuvassa on esillä vastausjakaumat tästä näkökulmasta. Vertailevalla tarkastelulla suhteessa äsken käsitellyssä olleisiin ammatteihin voidaan havaita, että suunta on hyvin samanlainen. Työnjohtajat, suunnitteluinsinöörit, varusteasentajat ja hitsaajat työllistyessään uusiin ammatteihin työllistyvät lähes aina myös samalla uudella toimialalla. Levyseppähitsaajia puolestaan on hyvin pienessä määrin työllistynyt uuteen ammattiin, mutta samalle toimialalle.

Kuva 17. Vastausjakauma kysymykseen, mille toimialalle olet työllistynyt lähtöammattien mukaan. (Asiakaskysely, n=12–27.)

Irtisanomistilanne voi vaikuttaa toimialan ja ammatin vaihtumisen lisäksi mahdollisuuteen hyödyntää kertynyttä osaamista, työkokemusta tai koulutustasoa. Kyselyssä telakalta irtisanomisen jälkeen työllistyneiltä tiedusteltiin, miten heidän nykyinen työnsä vastaa vaatimustasoltaan näitä ominaisuuksia. Seuraavassa kuvassa on esillä vastausjakaumat tähän kysymykseen.

Kuva 18. Vastausjakauma kysymykseen, vastaako nykyinen työ vaatimustasoltaan... (Asiakaskysely, n=103–105.)

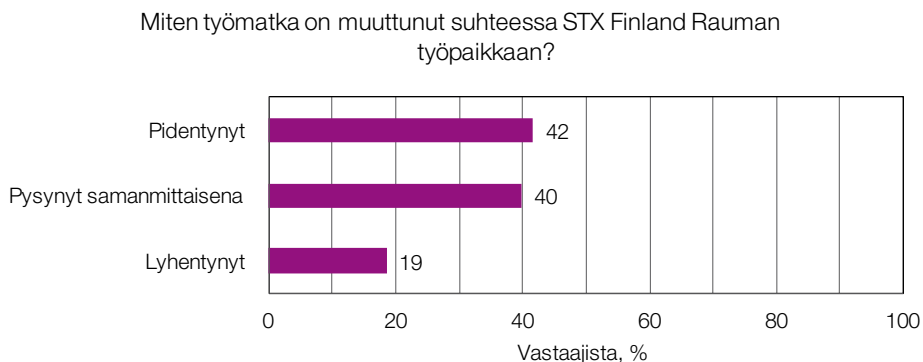
Kokonaisuudessaan telakalta irtisanotut työntekijät näyttävät päässeen hyödyntämään melko hyvin kertynyttä osaamista, työkokemusta ja koulutustasoa nykyisessä työssään. Suurimmalla osalla nykyinen työ vastaa heidän osaamistaan, työkokemustaan ja koulutustasoaan kokonaan tai vähintäänkin osittain. Kahdeksan prosenttia vastaajista on kuitenkin ilmoittanut, ettei heidän nykyinen työnsä vastaa ollenkaan heidän koulutustasoaan. Vain yksi prosentti kyselyvastaajista ei pääse hyödyntämään osaamistaan tai työkokemustaan nykyisessä työssään. Näistä lukemista saadaan lisähavaintoa sille, että kohderyhmässä näyttäisi kokonaisuudessaan olevan melko vähän ammatinvaihtajia.

3.2.2 Alueellinen liikkuvuus työllistymisen taustalla

Tässä luvussa kiinnostuksen kohteena ovat erityisesti kohderyhmän liikkuvuuteen liittyvät kysymykset. Asiaan liittyvänä taustatietona asiakaskyselyssä kysyttiin, kuinka pitkä työmatka vastaajilla oli työpaikalleen STX Finland Rauman telakalle. Kysymykseen saatiin 193 vastausta ja heidän yhdensuuntainen työmatkansa oli keskimäärin noin 18 km. Vastaajista noin puolella oli ollut telakalle alle seitsemän kilometrin työmatka. Korkeintaan 25 km:n työmatka oli neljällä vastaajalla viidestä. Työn vastaanottamisveloitteen mukaisen 80 km:n työmatkan piirissä oli kyselyn vastaajista runsas 95 prosenttia.

Työmatkan muuttumista suhteessa telakalle olleeseen työmatkaan kysyttiin niiden osalta, jotka ovat työllistyneet irtisanomisen jälkeen. Suurimmalle osalle entisistä telakan työntekijöistä työmatka on joko pidentynyt tai pysynyt samanmittaisena. Lisäksi noin joka viides taittaa nykyisen työmatkansa aiempaa vähemmillä kilometreillä. Uuden työpaikan perään on siten kokonaisuudessaan ollut valmiutta pidentää omaa työmatkaa ja pendelöinti on lisääntynyt.

Kuva 19. Vastausjakauma kysymykseen, miten työmatka on muuttunut suhteessa STX Finland Rauman työpaikkaan. (Asiakaskysely, n =108.)

Millä paikkakunnilla telakalta irtisanottujen työpaikat sitten sijaitsevat? Selvästi suurin osa työskentelee edelleen Raumalla. Seuraavaksi merkittävämpänä suuntana uudelleentyöllistymisessä tässä kohderyhmässä on ollut Turku. Voidaan sanoa, että noin joka yhdeksäs irtisanotuista ja sen jälkeen työllistyneistä, on työllistynyt Turkuun. Tämän jälkeen tulevat Eurajoki, Uusikaupunki ja Helsinki. Seuraavassa taulukossa on nähtävillä paikkakunnat, joissa vähintään viisi Rauman telakalta irtisanottua nykyisin työskentelee.

Taulukko 8. Vastausjakaumat kysymykseen, millä paikkakunnalla työpaikkasi sijaitsee? (Vähintään viisi havaintoa paikkakuntaakohtaisesti, Asiakaskysely, n=92.)

Paikkakunta	lkm	%
Rauma	54	51
Turku	17	16
Eurajoki	8	8
Uusikaupunki	8	8
Helsinki	5	5
...		

Erityisesti Turun telakan sekä Uudenkaupungin autotehtaan suuntaan aikovien työnhakijoiden hyväksi tehtiin avustavia toimenpiteitä TE-toimistossa. Tämä piti sisällään mm. osaamisen kartoittamista ja tiedonvälittämistä saatavilla olevista työntekijöistä. Aluksi Satakunnan TE-toimiston Rauman toimipaikka teki yhteistyötä STX:n Turun telakan kanssa mm. toimittamalla telakalle tietoja henkilöistä, jotka olivat työttöminä työnhakijoina, kun työpaikka avautui Turun telakalla. Sen jälkeen Turun telakka oli henkilöihin yhteydessä ja tiedusteli näiden kiinnostusta lähteä Turun telakalle töihin. Turun telakan siirryttyä Meyerille TE-toimiston Rauman toimipaikka on jatkanut yhteistyötä Varsinais-Suomen TE-toimiston kanssa. Eli Meyerilta on oltu yhteydessä Turun toimistoon, jonka jälkeen Raumalla on autettu Turun toimistoa ehdokkaiden haussa. Meyer on sitten lähestynyt sopiviksi katsomiaan ehdokkaita kirjeitse ja tiedustellut heidän kiinnostustaan lähteä Turun telakalle töihin. Halukkuutta lähteä töihin Turkuun on kuitenkin heikentänyt pitkäksi koettu välimatka (noin 90 km Raumalta Turkuun). Uudenkaupungin autotehdasta puolestaan on markkinoitu mm. esittein ja suullisesti esim. asiakastapaamisten yhteydessä. Lisäksi autotehtaalle järjestettiin kaikille asiasta kiinnostuneille tutustumiskäynti bussikuljetuksineen. Tässä yhteydessä ei autotehtaalle juurikaan tehty työtarjouksia vaan sitä yritettiin markkinoida muilla keinoin. Asia oli kaikkein voimakkaimmin esillä juuri silloin, kun STX:n työsuhteet Rauman telakalla päättyivät ja moni työttömäksi jääneistä halusi hiukan hengähtää ja miettiä tulevaisuuttaan. Samalla palkka- ja matkakysymykset sekä toive töiden jatkumisesta uuden Raumalle perustettavan telakkayhtiön leivissä nousivat

työnhakijoiden ja TE-toimiston asiantuntijoiden välisissä keskusteluissa keskiöön. On ilmeistä, että em. toimenpiteet näkyvät työpaikkojen sijoittumisissa. Uudenkaupungin autotehtaalle Rauman telakalta irtisanottuja on mennyt kuitenkin melko vähän. Syynä tähän on ollut ilmeisesti mm. autotehtaan heikompi palkkataso verrattuna telakkatyöhön sekä toisaalta kohtuullisen pitkä työmatka (Raumalta Uuteenkaupunkiin on matkaa noin 50 km). TE-toimistossa ei myöskään ole haluttu lähteä siihen, että autotehtaalle olisi pakotettu työnhakijoita, mikä ei olisi ollut myöskään työantajan näkökulmasta hyvä ratkaisu.

Kysely antoi mahdollisuuden tiedustella irtisanomisen jälkeen työllistyneiden mahdollista muuttamista työn perässä. Työllistyneiltä kysyttiin, ovatko he vaihtaneet asuinpaikkakuntaansa nykyisen työn tai opiskelun vuoksi. Kuten vastausjakauma kuvassa 20 osoittaa, työpaikan tai opiskelun vuoksi muutetaan tässä kohderyhmässä hyvin harvoin, sillä vain kolme prosenttia kohderyhmästä on muuttanut.

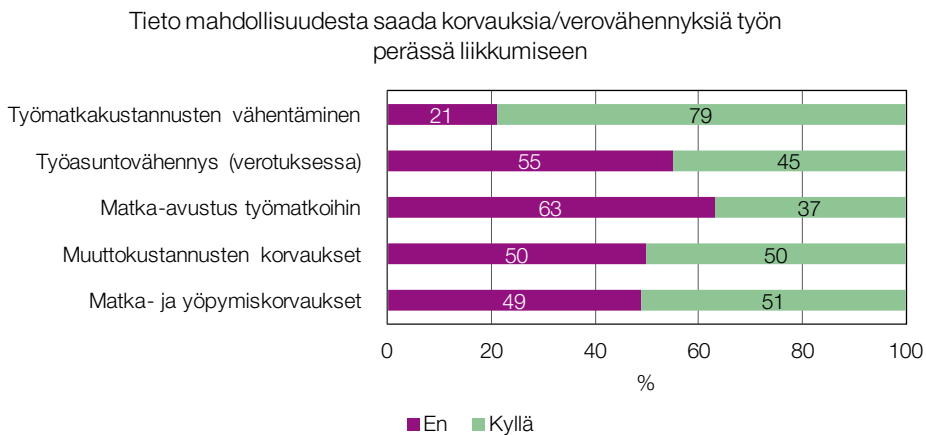
Kuva 20. Vastausjakauma kysymykseen, oletko vaihtanut asuinpaikkakuntaasi nykyisen työn tai opiskelun vuoksi. (Asiakaskysely, n =198.)

Niiden vastaajien osalta, jotka olivat vaihtaneet asuinpaikkakuntaansa nykyisen työn vuoksi, kysyttiin muuton suuntautumista. Vain muutama vastaaja ilmoitti, minne oli muuttanut, joten tätä tietoa ei voida analysoida selvityksessä. Ainoastaan voidaan sanoa, että kaikki muuttokohteen ilmoittaneet olivat muuttaneet Satakunnan ulkopuolelle.

Kyselyn avulla pyrittiin myös selvittämään erilaisten työn perässä liikkumista helpottavien TE-palveluiden korvauksien tai verotukseen liittyvien vähennysten vaikutusta kohderyhmälle. Koska työn perässä muuttaneiden määrä jäi selvityksen kohderyhmässä erittäin vähäiseksi, tätä tietoa ei saatu riittävän kattavasti muuttaneiden henkilöiden osalta. **Tietoa saatiin kuitenkin vastaajilta, jotka eivät ole muuttaneet.** Ensimmäisenä tältä kohdejoukolta tiedusteltiin heidän tietoisuutta mahdollisuudesta saada em. korvauksia ja vähennyksiä (kuva 21).

Kuva 21. Vastausjakauma kysymykseen, oletko ollut tietoinen mahdollisuudesta hakea/saada erilaisia työn perässä liikkumista helpottavia TE-palveluiden korvauksia tai verotukseen liittyviä vähennyksiä? (Asiakaskysely, n=107–115.)

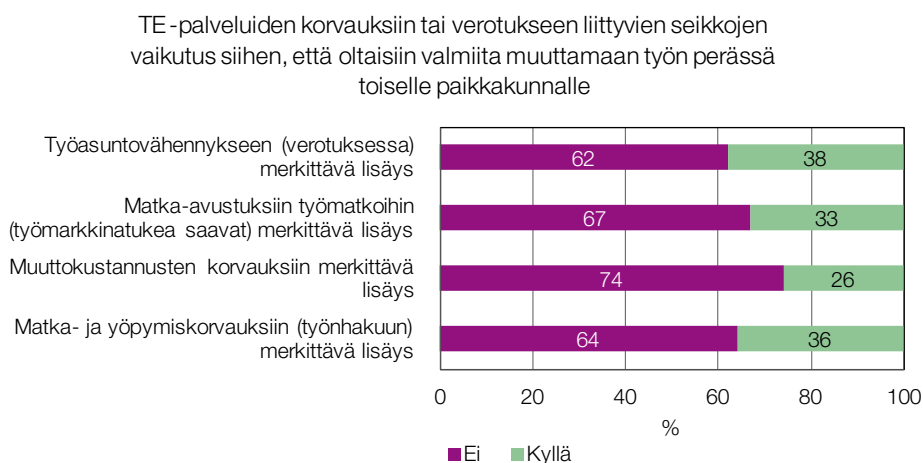

Telakalta irtisanottujen keskuudessa näyttää olevan eniten tietoa työmatkakustannusten vähentämismahdollisuudesta verotuksessa. Vain joka viides vastaaja ei ollut tästä mahdollisuudesta tietoinen. Erilaisten TE-palveluiden korvausten saantimahdollisuudesta työn perässä liikkumiseen puolestaan tiedettiin jo selvästi vähemmän. Karkeasti ottaen joka toinen vastaaja kertoi tuntevansa mahdollisuuden hakea näitä korvauksia. Matka-avustus työmatkoihin oli tuntemattomien vastaajien joukossa, mikä onkin luonnollista, sillä tämä korvaus on tarkoitettu työmarkkinatukea saaville henkilöille. Tietoisuus TE-palveluiden kautta saatavista erilaisista liikkuvuutta tukevista korvauksista oli siten suhteellisen heikkoa kohderyhmässä ottaen huomioon sen, että nämä asiat on käyty systemaattisesti läpi työttömien ja TE-toimiston asiantuntijan tapaamisissa monien muiden asioiden joukossa. Vaikuttaa siltä, että nämä asiat eivät välttämättä ole jääneet työnhakijoiden mieleen, varsinkaan jos asia ei ole ollut työnhakijan omalla kohdalla ajankohtainen. URA-aineiston perusteella matkakustannuksia on korvattu vajaalle neljälle prosentille koko Rauman

telakan EGR-kohderyhmästä (22 henkilölle). Lisäksi yksi henkilö on saanut tuen muuttokustannuksiin.

Luonnollisena jatkona edellä esitetylle kysymykselle vastaajille esitettiin kysymys siitä, olisiko näillä mahdollisilla korvauksilla tai verotukseen liittyvillä vähennyksillä ollut vaikutusta muuttohalukkuuteen työn perässä. Yleissilmäys vastausjakaumiin kertoo, että noin 2/3 vastaajista ei näe em. korvausten tai vähennysten merkittävää lisäystä muuton toteutumisen kannalta tärkeäksi. Toisaalta noin kolmasosa vastaajista harkitsi, että merkittävät lisäykset näihin korvauksiin tai vähennykseen voisivat vaikuttaa hyvinkin myönteisesti heidän muuttohalukkuuteen.

Kuva 22. Vastausjakauma kysymykseen, olisiko seuraavilla TE-palveluiden korvauksiin tai verotukseen liittyvillä seikoilla vaikutusta siihen, että olisit valmis muuttamaan työn perässä toiselle paikkakunnalle. (Asiakaskysely, n=106–107.)

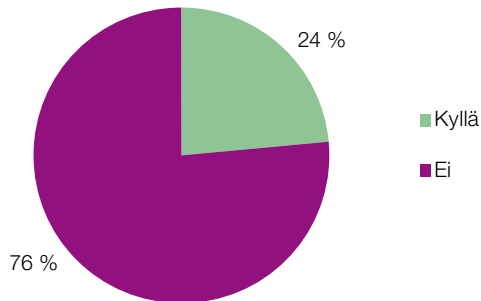

Vastaajat, jotka korostivat merkittävien lisäysten tarvetta työn perässä liikkumista helpottaviin TE-palveluiden korvauksiin tai verotukseen liittyviin vähennyksiin, perustelivat näkemyksensä mm. sillä, että työnteon pitää olla aina taloudellisesti kannattavaa ja kannustettua. Lisäksi näillä nähtiin olevan merkittävä helpottava vaikutus alkuvaiheeseen ennen pysyvän muuton tekemistä. Ne mahdollistavat siten tavallaan helpommin uuden työn kokeilemisen vähän kauempaakin ja luovat pohjaa mahdolliselle pidemmälle työuralle uudessa työpaikassa. Vastaajat, joille näillä korvauksilla ei ollut merkitystä, puolestaan toivat ilmi, että mm. heidän elämänvaiheensa oli sellainen, ettei näillä asioilla ollut merkitystä. Lisäksi eräs vastaaja toi esille epäilyksen uuden työn kestävydestä. Eli irtisanominen oli saanut selvästi aikaan epäluuloa työn riittävydestä myös mahdollisessa uudessa työpaikassa ja muuttohalukkuutta peilattiin luonnollisesti tästä näkökulmasta.

Seuraavassa tarkastelussa mennään tarkemmin asioihin, joita telakalta irtisanotut ovat nostaneet esille puhuttaessa muuttohaluttomuudesta. Yksi olennainen seikka on lisäksi se, onko irtisanotuille avautunut sellaisia mahdollisuuksia työllistyä, että tämä olisi vaatinut muuttamista. Seuraavan kuvan vastaukset tuovat ilmi sen, että mahdollisuuksia työllistyä muuttoa edellyttävällä tavalla on ollut jossain määrin. Noin joka neljäs vastaaja ilmoitti, että uusi työpaikka olisi saattanut löytyä, jos muuttolaatikoiden pakkaamiseen olisi ollut halukkuutta tai mahdollisuutta. Kolme neljästä kohderyhmäläisistä puolestaan ei tunnistanut tällaisia mahdollisuuksia. Niistä vastaajista, jotka ilmoittivat minne muutto olisi kohdistunut, suurin osa olisi muuttanut Turkuun ja myös jossain määrin Helsingin seudulle. Muut ilmoitetut paikkakunnat olivat puolestaan hyvin yksittäisiä.

Kuva 23. Vastausjakauma kysymykseen, onko sinulle avautunut mahdollisuuksia työllistyä siten, että se olisi vaatinut muuttamista toiselle paikkakunnalle (STX Finland Rauman työsuhteen päättymisen jälkeen). (Asiakaskysely, n=119.)

Onko avautunut mahdollisuuksia työllistyä siten, että se olisi vaatinut muuttamista toiselle paikkakunnalle (STX Finland Rauman työsuhteen päättymisen jälkeen?)

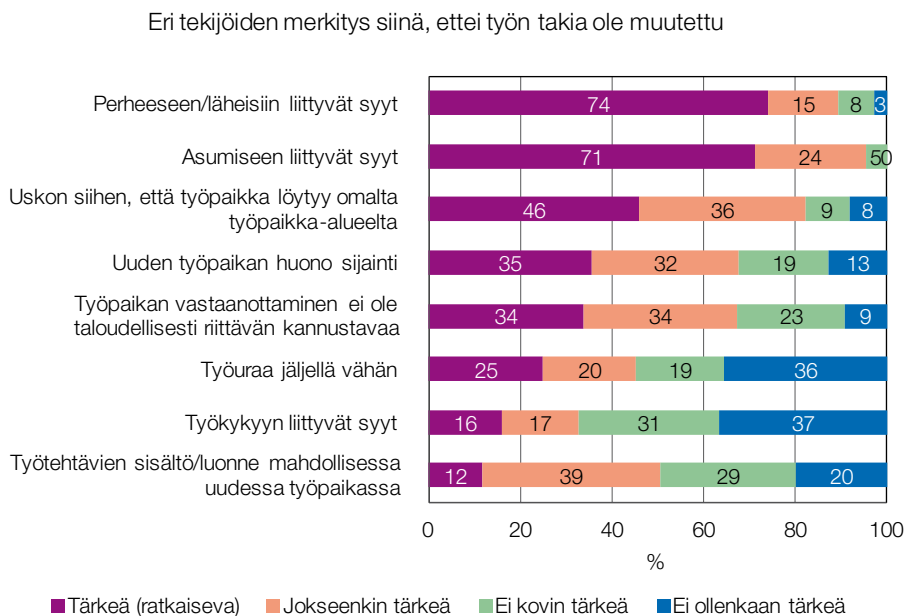

Työn perässä muuttamista jarruttaa telakalta irtisanottujen mielestä kaikkein eniten perheeseen ja läheisiin sekä asumiseen liittyvät syyt. Nämä tekijät vaikuttavat vahvasti siihen, ettei muuttohalukkuutta työn perässä ole erityisemmin kohderyhmässä (kuva 24). Lisäksi merkittävänä tekijänä on usko siihen, että työpaikka löytyy lopulta omalta työpaikka-alueelta. Tässä kohtaa merkittävänä tekijänä taustalla on mitä ilmeisimmin ollut myös se, että telakalta irtisanotut ovat jääneet odottelemaan irtisanomisen alkuvaiheessa mahdollista telakan toiminnan uudelleen käynnistymistä. Odotuksissa ja toiveissa oli siten uuden työpaikan saanti uuden toimijan leivissä. Luonnollisesti vanhemmalla työntekijäkaartilla muutto ei tule enää kysymykseen kovin herkästi lyhyen jäljellä olevan työuran takia sekä jossain määrin myös työkykyyn liittyvistä syistä. Huolestuttava havainto voidaan

tehdä puolestaan sen suhteen, että telakalta irtisanottujen keskuudessa niiden henkilöiden määrä on melko suuri, jotka ovat ilmoittaneet, ettei työpaikan vastaanottaminen ole taloudellisesti riittävän kannustavaa. Tässä tapauksessa eniten ratkaisevina tekijöinä ovat olleet pääkaupunkiseudun asumiskustannusten kalleus ja suhteessa siihen tarjolla olleiden työpaikkojen matala palkkataso sekä omistusasuminen nykyisellä asuinpaikkakunnalla ja asunnon myymisen epäedullisuus vallitsevassa markkinatilanteessa. Työtehtävien sisältö tai luonne mahdollisessa uudessa työpaikassa puolestaan jakaa vastaajat melko lailla kahtia. Yksittäisistä tässä kohtaa esitetyistä työn takia muuttamista estävistä tekijöistä merkittävimmit nousevat työkykyyn liittyvät syyt, mikä on odotettua ottaen huomioon työn kuormittavuuden telakalla sekä irtisanottujen henkilöiden kohtalaisen korkean keski-ian.

Kuva 24. Vastausjakauma kysymykseen, millainen merkitys seuraavilla asioilla on ollut siihen, ettet ole muuttanut työn takia? (n=93-107).

Vastaajat tarkensivat myös sanallisesti syitä, mikseivät he olleet halukkaita muuttamaan työn vuoksi. Pääasiassa vastauksissa kerrattiin samoja jo esille tulleita asioita, erityisesti perheeseen, asumiseen ja ikään liittyviä seikkoja. Vastauksista voidaan tehdä selvästi se havainto, että melko harvoin työn perässä muuttamisen esteenä on vain yksi asia, vaan siihen vaikuttavat useat asiat yhtäaikaaisesti. Asuminen ja perhe liittyvät hyvin usein yhteen. Asumiseen liittyvistä seikoista nostettiin esille mm. se, että Suomessa ei ole riittävän toimivia vuokra-asuntomarkkinoita. Asunnon

vuokraamiseen (ja jo etsintään) on ilmoitettu liittyvän paljon erilaisia kustannuksia, kuten useiden kuukausien vuokratarkuita, pitkiä hankalasti purettavia vuokrasopimuksia, asunnon kalustamiseen liittyvät kustannukset jne. Tämän vuoksi asia saatetaan nähdä ylitsepäisemättömäksi. Asunnon myyntikin on koettu joissakin tapauksissa hankalaksi korkean työttömyyden alueella. Pääkaupunkiseudulle muuttaminen on puolestaan nähty usein tarjottuun palkkaan nähden aivan liian kalliiksi vaihtoehdoksi.

3.2.3 Johtopäätökset

- Enemmistö STX Finland Rauman telakalta irtisanotuista työntekijöistä on työllistyessään löytänyt työpaikan saman ammatin parissa. Vajaa neljäsosa työllistyneistä puolestaan on irtisanomisen ja työttömäksi ilmoittautumisen jälkeen työllistynyt uuteen ammattiin. Kokonaisuudessaan voidaan sanoa, että ammatillinen liikkuvuus kohderyhmässä on verrattain maltillista irtisanomistilanteen ja työttömyyden jälkeen. Tästä voidaan vetää myös se johtopäätös, että telakalla hankitulla osaamisella näyttää olevan siten melko hyvin kysyntää myös ”maissa”.
- Mistä ammateista suuntaudutaan uusiin ammatteihin? Lähtöammattien näkökulmasta voidaan nähdä hieman eroja siinä, suuntaudutaanko uudelleen samaan ammattiin vai uuteen ammattiin. Suunnitteluinsinöörien sekä levyseppähitsaajien joukosta on suuntauduttu enemmän uusiin ammatteihin kuin työnjohtajien tai hitsaajien joukosta. Varusteasentajat puolestaan eivät ole vaihtaneet ammattiaan työllistyessään uudestaan irtisanomistilanteen jälkeen. Kokonaisuudessaan näissä kaikissa em. ammattiryhmissä työllistytään pääsääntöisesti samoihin ammatteihin kuin STX Finland Rauman telakalla.
- Työttömäksi jääneitä telakalta irtisanottuja ja uudelleen uusiin ammatteihin työllistyneitä ovat vetäneet puoleensa useat erilaiset ammatit. Kokonaisuudessaan voidaan sanoa, että työllistymistä on tapahtunut hyvin moniin ammattiryhmiin, eikä yksikään ammattiryhmä nouse erityisen hallitsevaksi uudeksi työllistymisväyläksi. Työllistyneiden uusien ammattinimikkeiden perusteella voidaan tehdä se johtopäätös, että useat ovat pysyneet kuitenkin tehdastyöskentelyn parissa. Näin ollen radikaaleja ammatinvaihtoja hyvin erilaisiin työtehtäviin ei ole tapahtunut suuremmissa määrin, vaikka uuden työpaikan toimiala olisi vaihtunutkin.
- Uudelleen työllistyneet kohderyhmäläiset tekevät nykyisin keskimäärin aiempaa pidempää työmatkaa. Pendelöintiä tapahtuu siten aiempaa enemmän tässä kohderyhmässä.
- Kohderyhmän uudet työpaikat ovat suurimmaksi osaksi edelleen Raumalla, mutta kohtuullisen merkittävä suunta uudelleen työllistymisessä on myös Turku. Tähän on omalta osaltaan varmasti merkityksensä aktiivisilla

toimenpiteillä, joita on tehty Turun telakan työpaikkojen ja työnhakijoiden kohtaamiseksi.

- Valtaosa työttömäksi jääneistä ja tämän jälkeen työllistyneistä tai opiskelemaan hakeutuneista kohderyhmäläisistä ei ole vaihtanut asuinpaikkakuntaansa uuden työn tai opiskelun vuoksi. Vain noin 3 prosenttia on muuttanut uuden työpaikan tai opiskelun takia. Suurimmalle osalle on siten löytynyt työpaikka tai opiskelupaikka lähialueelta.
  - Erilaisten kannustimien vaikutuksesta tapahtuneisiin muuttoihin ei saatu selvityksessä riittävästi tietoa, mutta asiaa pystyttiin käsittelemään muuttamisen esteiden näkökulmasta. Kohderyhmältä kysyttiinkin heidän näkemyksiään siitä, mitkä asiat jarruttavat työn perässä muuttamista.
  - Työn perässä muuttamista jarruttaa kaikkein eniten perheeseen/läheisiin tai asumiseen liittyvät asiat. Myös usko työpaikan löytymiseen omalta työssäkäyntialueelta on ollut vahvaa kohdejoukossa. Kohderyhmän ikärakenne huomioiden myös jäljellä olevan työuran vähäisyys ja työkykyyn liittyvät asiat vaikuttavat jossain määrin muuttoaikoiden vähäisyyteen.
  - Reilu puolet kohderyhmästä on kokenut, ettei työpaikan vastaanottaminen ole taloudellisesti riittävän kannustavaa. Yhteiskunnallisesta näkökulmasta havainto on hälyttävä. Yksilön turvan näkökulmasta voidaan tätä pitää merkkinä siitä, että ns. turvaverkko näyttää toimivan ainakin taloudellisesta näkökulmasta.
  - Halukkuuteen muuttaa työn perässä vaikuttavat hyvin usein erilaiset asiat yhtäaikaisesti. Erityisesti asuminen ja perhe muodostavat monesti sellaisen kokonaisuuden, joka estää muuttoaikkeit jo ajatuksenkin tasolla.
  - Kohderyhmän osaamiselle on nähtävissä kysyntää, mikäli muuttohalukkuutta löytyisi. Suuntaa-antavalla tasolla voidaan sanoa, että noin neljäsosalle työpaikka olisi voinut olla tarjolla, mutta tämä olisi edellyttänyt muuttoa.
  - Selvityksessä saatiin kohderyhmältä tietoa heidän tietämyksestään mahdollisuudesta saada erilaisia työn perässä liikkumista helpottavia TE-palveluiden korvauksia tai verotukseen liittyviä vähennyksiä. Karkeasti ottaen voidaan sanoa, että työmatkakustannusten vähentämismahdollisuus verotuksessa oli hyvin tunnettu, mutta muut vähennykset ja korvaukset tunnettiin vaihtelevammin. Luonnollisesti näiden asioiden tuntemiseen vaikuttaa se, ovatko ko. asiat olleet ajankohtaisia kohderyhmälle. Melkein koko kohderyhmälle ne eivät ole nyt olleet ajankohtaisia muuttamisen työn perässä ollessa hyvin vähäistä. Toki ei tule unohtaa em. korvausten vaikutusta ns. esivaiheena: niiden avulla on voitu ottaa vastaan työtä kauempaa, mikä voi johtaa pendelöinnistä luopumiseen ja lopulta muuttoon. Joka tapauksessa muutto on aina äärimmäisen yksilöllinen asia, joten ulkopuolelta tähän voidaan vaikuttaa vain hyvin rajallisesti.
- Tietoisuutta mahdollisuudesta hakea TE-palveluiden kautta erilaisia liikkuvuutta tukevia korvauksia olisi syytä lisätä entisestään. Suuremmalle

osalle kohderyhmää näilläkin tukimuodoilla ei ole merkitystä työn perässä muuttamisen kiinnostavuuden lisäämisessä, vaikka korvauksia nostettaisiin merkittävästi. Korvaustason merkittävällä nostamisella voitaisiin tässä kohderyhmässä kuitenkin saada noin kolmasosaan vipinää muuttohalukkuuden osalta.

3.3 Osallistuminen palveluihin (erityisesti TE-palveluihin) ja sen merkitys

Siinä vaiheessa kun STX Finland Rauman telakan lopettaminen alkoi olla näköpiirissä, lähdettiin Rauman TE-toimiston muutosturvatoimintaan liittyen miettimään, miten laajamittainen irtisanomisasia tulitaisiin hoitamaan. Siinä yhteydessä päätettiin myös hakea Euroopan globalisaatiorahastolta lisärahoitusta asian hoitamiseen TE-toimistossa. Sitä ennen alueella oli jo aktivoiduttu äkillisen rakennemuutoksen alueen puitteissa eli ELY-keskus yhdessä Rauman seudun toimijoiden kanssa oli lähtenyt hakemaan äkillisen rakennemuutoksen rahoitusta, jota voitaisiin käyttää muutosprosessista selviämiseen.

Käytännössä EGR-rahoituksen saaminen merkitsi sitä, että telakalta irtisanotuille pystyttiin lisäresurssien avulla turvaamaan henkilökohtainen palvelu ja parempi tilanteen kartoittaminen. Tuossa kartoituksessa varsinkin koulutustarpeiden kartoittaminen osoittautui tärkeäksi, mistä osoituksena on se, että EGR-kohderyhmän koulutukseen on tämän jälkeen käytetty myös enemmän rahaa. EGR-rahoituksen saanti vaikutti samalla siihen, että TE-toimisto saattoi turvata palvelutasonsa muille asiakkaille ja se pystyi huomattavasti helpottamaan ruuhkaa, jonka samanaikaisten uusien asiakkaiden suuri määrä aiheutti.

Tässä luvussa käsitellään STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen henkilöiden osallistumista TE-palveluihin sekä näkemyksiä näistä palveluista. Näin ollen tieto tähän tarkasteluun on saatu niiltä selvityksen asiakaskyselyn vastaajilta, jotka ovat ilmoittaneet osallistuneensa ko. palveluihin irtisanomisensa jälkeen.

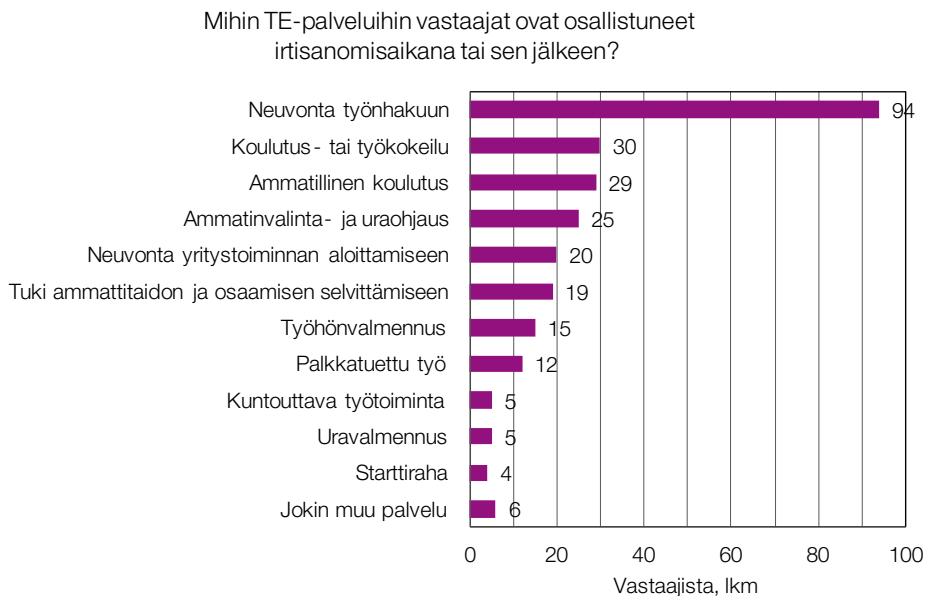
3.3.1 Palveluihin osallistuminen ja sen merkitys

Kun Rauman TE-toimistossa saatiin tieto siitä, ketkä henkilöt jäävät telakalta työttömäksi, heidät kaikki kontaktoitiin kirjeitse ja heitä pyydettiin ilmoittautumaan työnhakijoiksi mahdollisimman nopeasti. Vastuut asiakkaista jaettiin TE-toimiston asiantuntijoille ja he hoitivat yhteydenoton omiin asiakkaisiinsa ja varasivat heille vastaanottoajat. Käytännössä koko Rauman TE-toimiston henkilöstö teki työtä tämän asian parissa. Jo irtisanomisaikana, kun henkilöiden työsuhteet telakalle olivat vielä olemassa, pyrittiin kartoittamaan heidän taustojaan ja tilannettaan webropol-kyselyllä. Tosin vastausaktiivisuus tuossa kyselyssä jäi aika vähäiseksi, minkä vuoksi ennakkotiedot asiakkaista jäivät puutteellisiksi ja palveluitakin jouduttiin rakentamaan jälkijättöisesti sen jälkeen, kun irtisanottuja oli saatu tarkemmin haastateltua.

Näissä haastatteluissa jokainen työnhakijaksi ilmoittautunut kartoitti TE-toimiston asiantuntijan kanssa oman tilanteensa.

Asiakaskyselyn vastaajista 135 henkilöä (68 %) ilmoitti osallistuneensa irtisanomisaikana tai sen jälkeen johonkin TE-toimiston työllistymistä edistävään palveluun. Keskimäärin tässä vastaajajoukossa on käytetty kahta eri palvelua. Selvästi eniten on osallistuttu TE-palvelujen työnhakuneuvontaan (kuva 25). Siihen on osallistunut 70 prosenttia kysymykseen vastanneista, mikä tarkoittaa vajaata puolta (47 %) koko asiakaskyselyn vastaajajoukosta.

Kuva 25. Vastausjakauma kysymykseen, mihin seuraavista TE-palveluista/ TE-toimiston palveluista olet osallistunut irtisanomisen aikana tai sen jälkeen. (Asiakaskysely, n=135, vastauksia yhteensä 264.)

Koulutus- tai työkokeiluun tästä vastaajajoukosta on osallistunut 30 henkilöä, mikä tarkoittaa 22 prosenttia kysymykseen vastanneista ja 15 prosenttia kaikista asiakaskyselyn vastaajista. Ammatilliseen koulutukseen kertoi osallistuneensa melkein samankokoinen ryhmä eli runsas viidennes kysymykseen kantaa ottaneista. Ammatinvalintaan ja uraohjaukseen osallistuneita oli 25 henkilöä eli vajaat 19 prosenttia tähän kysymykseen vastanneista. Vähiten eli neljän vastaajan palveluna on ollut

starttiraha eli tätä uuden yrityksen alkuvaiheen tukea on käyttänyt vain kolme prosenttia tästä vastaajajoukosta ja kaksi prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista.

Palkkatuettua työtä on TE-toimiston taholta pyritty aktiivisesti markkinoimaan telakalta irtisanotuille. Sen käyttö ei kuitenkaan ole tässä kohderyhmässä noussut suuriin mittasuhteisiin. Palkkatuen käyttö on joka tapauksessa lisääntynyt ja odotettavissa on, että se lisääntyy edelleen kevään 2016 aikana, sillä palkkatukiin on sidottu merkittävästi varoja ja niiden on määrä toteutua kesään mennessä.

Jokin muu -kohtaan annetuista vastauksista osa kohdistui TE-palveluiden ulkopuolelle, sillä tässä ilmoitettiin mm. osallistumisesta Varman järjestämään työkokeiluun ja valmennukseen. TE-palveluihin luettavia palveluita oli parissa vastauksessa mainittu työnhakukoulutus. Lisäksi esille tuotiin osallistuminen LIIKE-hankkeeseen².

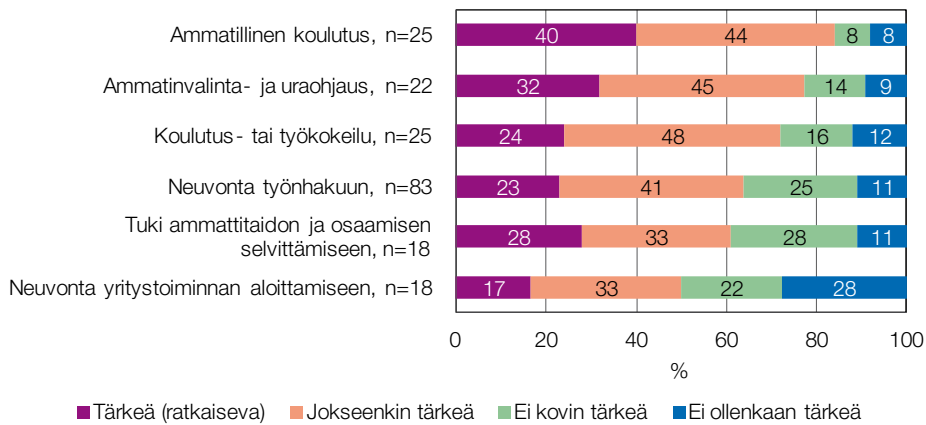
URA-aineiston perusteella STX Finland Rauman telakalta irtisanotuista noin puolet on saanut TE-toimistosta työtarjouksen (305:lle yhteensä 601:stä). TE-toimiston Rauman toimipisteestä kerrottiin, että kohderyhmälle on tehty työtarjouksia aina kun sopivia paikkoja on ollut tarjolla. Yksi haaste telakalta irtisanottujen kohdalla on ollut se, että monilla heistä on ollut niin erikoistunut työtehtävä telakalla, ettei vastaavia ”maapuolella” ole juurikaan ollut tarjolla. Tällöin on pyritty esim. päivittämiskoulutusten kautta tarjoamaan mahdollisuutta osaamisen kehittämiseen. Työtarjousten lisäksi merkittävässä roolissa ovat olleet suorat esittelyt työnantajille, kun työnantajat ovat ottaneet TE-toimistoon yhteyttä ja pyytäneet toimittamaan heidän tarpeisiinsa sopivia ehdokkaita. Näitä toimeksiantoja TE-toimistossa on ollut runsaasti ja niiden kautta on tapahtunut myös työllistymisiä.

TE-palveluihin osallistuneilta kysyttiin myös heidän näkemyksiään palveluiden merkityksestä työllistymisen ja/tai opiskelemaan hakeutumisen kannalta. Tarkastelu voitiin tehdä palvelukohtaisten vastausten rajallisen määrän takia vain osalle kysymyksissä esitetyistä palveluista. Rajana pidettiin vähintään 15 vastaajaa. Seuraavassa kuvassa ovat kaikki vastaukset yhdessä, minkä jälkeen käsittely jatkuu erikseen irtisanomisen jälkeen työllistyneiden ja opiskelleiden osalta siltä osin kuin vastausmäärät antavat myöten.

Kuva 26. Vastausjakaumat kysymykseen, kuinka merkityksellisiä nämä palvelut ovat/olivat oman työllistymisesi/opiskelemaan hakeutumisen kannalta. (Asiakaskysely, n=18–83.)

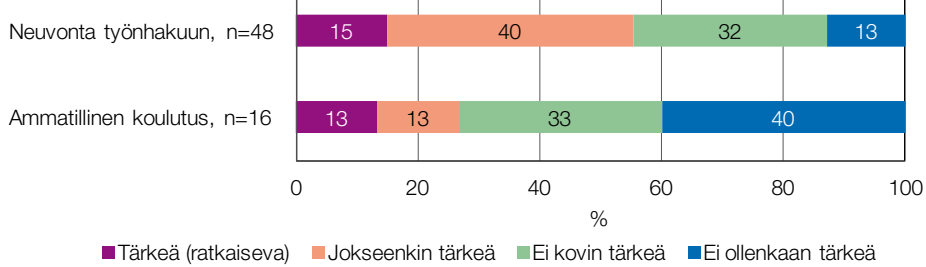
2 <http://www.liikehanke.fi/>

Ammatillinen koulutus on nähty TE-palveluista kaikkein tärkeimpänä työllistymisen ja/tai opiskelemaan hakeutumisen kannalta. Palvelua käyttäneistä vastaajista 40 prosenttia on pitänyt sitä tässä mielessä tärkeänä (ratkaisevana). Työllisyysmäärärahalla kustannetuista pätevöittävästä koulutuksista esimerkkeinä käyvät hitsausluokkien päivitykset, metallialan koulutukset ja erilaiset muuntokoulutukset, jotka ovat työelämässä kysytyjä ja jotka ovat auttaneet henkilöitä sijoittumaan uudelleen töihin. Vastaajista kolmasosan mielestä ammatinvalinta- ja uraohjaus on ollut ratkaisevassa roolissa työllistymisen ja/tai opiskelemaan hakeutumisen kannalta. Neljäsosa vastaajista on puolestaan korostanut koulutus- ja työkokeilun merkitystä. Vähiten tärkeäksi TE-palveluksi on rankattu neuvonta yritystoiminnan aloittamiseen, joka saa vastaajilta varsin kaksijakoisen arvion; puolet vastaajista kokee palvelun merkityksen vähäiseksi, kun taas puolet pitää sitä ainakin jokseenkin tärkeänä. Ko. palvelun merkitys työllistymisen/opiskelemaan hakeutumisen kannalta näyttää siten olevan hyvin vaihtelevaa ja yksilöllistä.

TE-palveluiden merkitystä palveluja käyttäneiden ja telakalta irtisanomisen jälkeen työllistyneiden keskuudessa voitiin vastausmäärästä johtuen tarkastella ainoastaan kahden esitetyn palvelun osalta (kuva 27). TE-toimistossa saatu neuvonta työnhakuun nousee näistä kahdesta palvelusta selvästi tärkeämpään rooliin vastaajien kannalta. Ammatillisen koulutuksen osalta arviot ovat puolestaan yllättävänkin kriittiset.

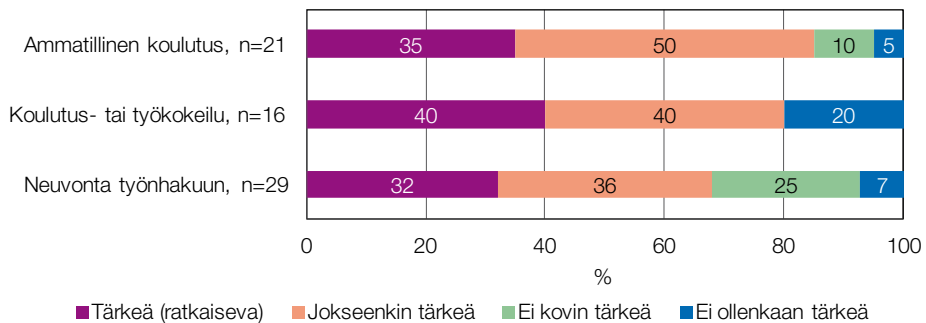
Kuva 27. Irtisanomisen jälkeen työllistyneiden vastausjakaumat kysymykseen, kuinka merkityksellisiä nämä palvelut ovat/olivat oman työllistymisesi/opiskelemaan hakeutumisen kannalta. (Asiakaskysely, n=16–48.)

Opiskelemaan hakeutuneiden näkemykset TE-palveluiden merkityksestä työllistymisen/ opiskelemaan hakeutumisen kannalta eroavat edellä esitetyistä työllistyneiden näkemyksistä aika tavalla. Vastausmäärien vuoksi tarkastelu rajoittui heidän osaltaan kolmeen TE-palveluun, jotka kaikki tämä vastaajajoukko arvioi verrattain tärkeiksi (kuva 28). Kaikkein myönteisimmin nousee esille ammatillinen koulutus, jonka merkitys työllistyneiden keskuudessa arvioitiin vähäiseksi.

Kuva 28. Irtisanomisen jälkeen opiskelemaan hakeutuneiden vastausjakaumat kysymykseen, kuinka merkityksellisiä nämä palvelut ovat/olivat oman työllistymisesi/opiskelemaan hakeutumisen kannalta. (Asiakaskysely, n=16–29.)

Irtisanomisen jälkeen opiskelemaan hakeutuneiden arvio TE-palvelujen merkityksestä työllistymisen/opiskelemaan hakeutumisen kannalta

Asiakaskyselyssä vastaajia pyydettiin kertomaan, mitä muuta vaikutusta palveluihin osallistumisella heidän mielestään on ollut. Seuraavassa on muutamia kuvaavia esimerkkejä kysymykseen saaduista vastauksista:

- *Antaa oikean kuvan tilanteestasi ja vaihtoehdoista.*
- *Kannustavaa uuden työn saannissa.*
- *Koulutus oli hyvä ja hyödyllinen ja siitä ollaan oltu kiinnostuneita hakiessa töitä.*
- *Löysin oikean suunnan.*
- *Muiden ihmisten tapaaminen, pakottanut miettimään, mitä haluaa tehdä, oppinut uusia asioita tai vahvistanut vanhoja taitoja.*
- *Neuvonta käytännön asioissa koulutukseen hakeutumisessa, koulutuksen aikana ja sen päätyttyä.*

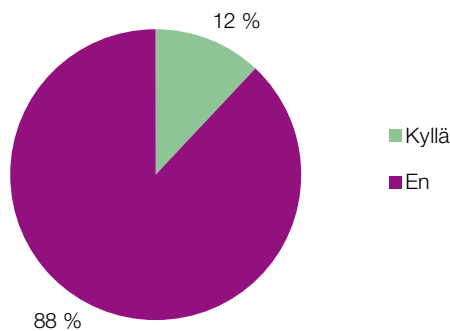

- Osaan hakea töitä. Koulutuksella saanut lisäarvoa ammatilleni.
- Pysyy aktiivisempänä sosiaaliset suhteet.
- Tärkeää saada tietoa töiden loputtua ja itse osallistumalla voi neuvoa myös muita samassa tilanteessa olevia.
- Yrittäjyysvalmennus helpotti byrokratiaa yrityksen perustamisessa.

Edellä oleva tarkastelu rajoittui TE-palveluiden näkökulmaan. Vastaaajilta kysyttiin myös sitä, osallistuivatko he irtisanomisen/irtisanoutumisen aikana tai sen jälkeen joihinkin muihin (muiden tahojen kuin TE-hallinnon järjestämiin) työllistymistä edistäviin palveluihin. Valtaosa vastaajista ei tällaisiin palveluihin ollut osallistunut (kuva 29).

Kuva 29. Vastausjakauma kysymykseen, osallistuitko irtisanomisen/irtisanoutumisen aikana tai sen jälkeen joihinkin muihin (muiden tahojen kuin TE-hallinnon järjestämiin) työllistymistä edistäviin palveluihin. (Asiakaskysely, n=162.)

Osallistuitko irtisanomisen/irtisanoutumisen aikana tai sen jälkeen joihinkin muihin työllistymistä edistäviin palveluihin?

Mitä muita palveluita selvityksen kohderyhmä sitten on käyttänyt irtisanomisaihana tai sen jälkeen? Vastauksissa nostettiin eniten esille henkilöstön vuokrauspalveluja tarjoavat yritykset, joista nimellä mainittiin Opteam ja sen järjestämä työhönvalmennus. Lisäksi kerrottiin rekisteröitymisestä henkilöstön vuokraukseen erikoistuneisiin yrityksiin ilman varsinaisesta palveluun osallistumisesta. Muita vastaajien mainitsemia palveluita olivat Rauman seudun työttömien palvelut (Yhteen hitsautuneet projekti), Insinööriliiton työnhakukoulutus ja CV-koulutus, Winnovan koulutus, Vakuutusyhtiö Varman palkkaaman henkilön henkilökohtaiset palvelut, Sata-edun palvelut sekä eri tahojen järjestämät Rekrymessut.

Kysyttäessä telakalta irtisanottujen mielipidettä siitä, miten TE-palveluilla voitaisiin edistää työn perässä liikkumista entistä enemmän, selvästi yleisin vastaus oli ettei TE-palveluilla voida asiaa auttaa. Monissa kommentteissa tuotiin esille, että tähän ei ole mahdollisuuksia eikä TE-palveluiden vaikuttamista asiaan toisaalta nähty tarpeelliseksikaan. Kommentteissa, joissa tuotiin esille työn perässä liikkumista edistäviä mahdollisia asioita, ei ollut nähtävissä erityisemmin yhteisiä teemoja, vaan vastaukset kohdistuivat yksittäisiin asioihin. Osa niistä oli konkreettisia TE-palvelujen tehtäviin kohdistuvia asioita, mutta niissä oli myös yhtäläillä erilaisiin liikkumisen edellytyksiin liittyviä asioita, joihin TE-palveluilla ei suoraan voida vaikuttaa. Seuraavassa on listattu näitä yksittäisiä asioita tai kommentteja:

- Ohjeistuksen selkeyttäminen
- Julkisen liikenteen kehittäminen
- Purkamalla omistusasuntokannustimet
- Rakentamalla lisää vuokra-asuntoja
- Kaikki, mikä lisää vuokrien saamista alaspäin
- Ilmoittamalla enemmän vapaista työpaikoista
- Joku porkkana, jos lähtee kauas töihin
- Epäily siitä, että uudessa työpaikassakaan Turussa riittäisi töitä pidemmäksi aikaa
- Paikkakunnan ulkopuolella työssäkäyvien yhteen saattaminen yhteiskuljetuksia ajatellen
- Poistamalla puuhastelukurssit ja suuntaamalla nämä varat työssäoppimiseen
- Lisäkoulutuksen kohdistaminen yksilöllisemmin
- Vaikuttaminen siihen, että etätö yleisty
- Tukimuodoista tiedottaminen ja niiden linkitys asuntopalveluihin.

3.3.2 Johtopäätökset

- Työnhakuneuvonta on ollut selvästi käytetyin TE-palvelu STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen keskuudessa. Tätä palvelua on käyttänyt noin 70 prosenttia palveluita käyttäneistä kohderyhmäläisistä. Seuraavaksi suosituimmat palvelut ovat olleet koulutus- tai työkokeilu sekä ammatillinen koulutus. Kuntouttavaan työtoimintaan tai uravalmennukseen on osallistunut puolestaan hyvin pieni joukko (noin 4 %) palveluita käyttäneistä. Starttiraha vaikuttaa olevan tässä kohdejoukossa myös erittäin harvoin tarvittava palvelu (noin 3 %).
- Ammatillinen koulutus on nähty TE-palveluista kaikkein tärkeimpänä työllistymisen ja/tai opiskelemaan hakeutumisen kannalta. Ammatillinen koulutus on siten ollut kohderyhmälle tärkeä väylä eteenpäin irtisanomisen jälkeen. Mielenkiintoinen havainto asian suhteen voidaan tehdä kuitenkin vertaamalla näkemyksiä ammatilliseen koulutukseen osallistuneiden ja jo työllistyneiden ammatillisen koulutuksen suorittaneiden välillä. Näkemykset ammatillisen koulutuksen merkityksestä työllistymisen kannalta tavallaan hiipuvat, eikä

saatua koulutusta enää nähdäkään niin merkityksekkäänä siinä vaiheessa kun ollaan jo työllistytty.

- Ammatinvalinta- ja uraohjaus on nähty myös yhdeksi tärkeäksi TE-palveluksi työllistymisen ja/tai opiskelemaan hakeutumisen kannalta. Samoin koulutus- tai työkokeilu sekä työnhakuneuvonta ovat olleet useimmille kohderyhmäläisiä tärkeitä tai melko tärkeitä palveluita työllistymisen kannalta.
  - TE-palveluista yritystoiminnan aloittamiseksi saadun neuvonnan merkitys on nähty hyvin kaksijakoisesti, sillä noin puolet palvelua saaneista on pitänyt sitä merkityksellisinä työllistymisen kannalta ja noin puolet ei ole nähnyt tällä palvelulla olleen merkitystä työllistymisen kannalta. Palvelun merkitys on selvästi hyvin yksilöllisesti koettu asia. Kohderyhmästä on siirrytty yrittäjiksi joka tapauksessa hyvin marginaalisesti.
  - Irtisanomisen jälkeen opiskelemaan ryhtyneiden arviot TE-palveluiden merkityksestä työllistymiseen tai opiskelemaan hakeutumiseen ovat kokonaisuudessaan hyvin myönteisiä. Niin ammatillinen koulutus, kuin koulutus- tai työkokeilu ja työnhakuneuvonta ovat palveluita, joilla on ollut asiakkaille pääosin melko tärkeä tai ratkaisevan tärkeä vaikutus.
  - STX Finland Raumalta irtisanotut ovat käyttäneet myös jossain määrin (noin 12 %) muita palveluita kuin TE-palveluita irtisanomisaikana tai sen jälkeen. Tällaisia palveluita ovat olleet erityisesti henkilöstön vuokrauspalveluita tarjoavien yritysten palvelut. Kokonaisuudessaan tässä kohderyhmässä TE-palvelut muodostavat selvästi käytetyimmät palvelut.
  - TE-palveluiden merkitys on hyvin rajallinen työn perässä liikkuvuuden edistämässä. Ainakaan STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen henkilöiden liikkuvuuteen niillä ei liiemmin ole ollut vaikutusta.
- Ammatinvaihtajien tueksi on tarvittu ja tarvitaan kouluttautumista. Tämän muutosprosessin tukeminen on pitkäkestoista ja siihen tulee kiinnittää edelleen huomiota.

Lähteet

Application for a financial contribution from the European Globalisation Adjustment Fund (EGF) 2014.

Euroopan globalisaattorahaston (EGR) hankkeen kohderyhmään kuuluvista STX Finland Raumalta irtisanotuista saatu URA-aineisto.

Tilastokeskus. Toimialaluokitus TOL 2008.

Työ- ja elinkeinoministeriö. Tarjouspyyntö selvityksestä alueellisesta ja ammatillisesta liikkuvuudesta STX Finland Rauman telakalta irtisanottujen keskuudessa.

Työllisyyskatsaus 12/2015. Satakunnan ELY-keskus.

Työministeriön ammattiluokitus.

Ålander, Sillanpää & Nevalainen (2014). Tukea uusille urille Euroopan globalisaattorahaston avulla. Selvitys ICT-alalta irtisanottujen henkilöiden urapoluista. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys, 38/2014.

Tekijät Författare Authors Tommi Ålander, Keimo Sillanpää	Julkaisu-aika Publiceringstid Date Mars 2016 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Ute efter arbete? – Utredning om regional och yrkesmässig rörlighet bland dem som sagts upp från STX Finlands Raumovarv	
Tiivistelmä Referat Abstract Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (EFG) stöder dem som till följd av globaliseringen och den globala finansiella och ekonomiska krisen har förlorat sitt arbete, i fråga om ny sysselsättning och förvärvande av nya kunskaper och färdigheter. Till följd av nedläggningen av STX Finlands Raumovarv blev cirka 700 personer arbetslösa. Man fick stöd från EFG för att integrera denna målgrupp tillbaka till arbetslivet. Utredningen syftade till att granska målgruppens regionala och yrkesmässiga rörlighet och eventuella hinder för rörlighet. Dessutom granskades vilken betydelse de arbets- och näringsstjänster som tillhandahålls för att främja rörlighet hade i frågan. Utredningen bestod av registermaterial samt material som forskarna själva samlat in. Det huvudsakliga materialet var en enkät som riktades till målgruppen. Till resultaten av utredningen bidrog målgruppens i genomsnitt höga ålder, mansdominans, långa arbetskarriär hos samma arbetsgivare samt relativt låga utbildningsnivå. Knappa hälften av dem som sagts upp från varvet hade fått sysselsättning i en situation då det förflutit cirka 1,5 år från uppsägningen. Ungefär en fjärdedel hade avancerat genom studier eller utbildning efter uppsägningen. Den största delen av dem som fått sysselsättning har kunnat dra nytta av den förvärvade kompetensen och arbetserfarenheten, eftersom de i regel blivit sysselsatta i samma yrke som de hade vid uppsägningen. Dessutom arbetar de som fått sysselsättning i så att säga nya yrken fortfarande på fabriker. Således har den yrkesmässiga rörligheten i sin helhet varit måttfull i denna målgrupp. Efter uppsägningen från varvet är arbetsresorna för dem som fått sysselsättning för närvarande i genomsnitt längre än tidigare. Därigenom förekommer det lite mer rörlighet i syfte att få arbete, men det har funnits mycket lite vilja att flytta i denna målgrupp. Den största delen av de nya jobben finns fortfarande i Raumo, men även Åbo har varit en ganska betydande riktning för den nya sysselsättningen. Det arbete som arbets- och näringsstjänsterna gjort för att tillsätta de lediga jobben vid Åbo varvet med personer som sagts upp från Raumovarvet syns i detta resultat. I denna målgrupp är de största hindren för flyttviljan familjen eller boendet. Också tron på att man hittar ett jobb inom sin egen pendlingsregion var stark och en tid hoppades man på att få jobb hos den som eventuellt fortsätter med verksamheten vid varvet. En alarmerande observation hänförs sig till att en relativt stor del av målgruppen anser att det ur ekonomisk synvinkel inte är tillräckligt sporrande att ta emot jobb. Det har också funnits möjligheter till arbete så att det skulle ha krävts att personen flyttar. Utifrån resultaten av utredningen kan det konstateras att inte ens en betydande höjning av arbets- och näringsstjänsternas ersättningar för att underlätta flyttandet efter arbete eller en betydande höjning av ersättningsnivån för skatteavdrag skulle i större grad öka viljan att flytta i denna målgrupp. Kontaktperson vid ANM: Avdelningen för sysselsättning och företagande/Outi Viljamaa, tfn 029 504 7982	
Asiasanat Nyckelord Key words Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter, rörlighet, uppsägningar, varv, sysselsättning, arbets- och näringsstjänster	
Painettu julkaisu Inbunden publikation Printed publication ISSN	Verkkajulkaisu Nätpublikation Web publication ISSN 1797-3562
ISBN	ISBN 978-952-327-094-7
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 53	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Vain sähköinen julkaisu Endast som elektronisk publikation Published in electronic format only

Tekijät Författare Authors Tommi Ålander, Keimo Sillanpää	Julkaisu-aika Publiceringstid Date March 2016 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Moving for work? - A query into geographical and professional mobility among workers dismissed from STX Finland's Rauma-based shipyard	
Tiivistelmä Referat Abstract The European Globalisation Adjustment Fund (EGF) supports people, who have been made redundant as a result of globalisation or the worldwide economic and finance crisis, in finding new work and acquiring new skills. Around 700 people were left unemployed due to the shut-down of the STX Finland shipyard in Rauma. The EGF provided support in the reintegration of this target group into working life. The purpose of the query was to examine how geographical and professional mobility were realised in the target group and to identify the possible obstacles for mobility. Additionally, the query examined the importance of TE Services that promote mobility. The query comprises registry materials and materials gathered by researchers. A survey that the EGF target group responded to is the primary material for the query. The query's results were influenced in part by the target group's generally advanced age, male-dominance, long careers with the same employer and relatively low level of education. At the time of the query, 1.5 years after workers had been made redundant from the shipyard, just under half had gained new employment. Approximately one quarter had moved ahead after their dismissal by enrolling in studies or training. The majority of those, who had gained new employment, were able to utilise the skills and experience they had previously acquired fairly directly, as they had generally found employment in the same profession from which they were dismissed. Additionally, those who gained employment in so-called new professions are still for the most part found in factory work. Overall, this means that professional mobility has been moderate within this target group. The commutes of the shipyard's former workers, who have gained new employment are now longer on average. Employment related mobility has therefore increased a bit, but very few members of the target group have expressed a willingness to move. The majority of the new jobs are still in Rauma, but Turku has also been a significant location with regard to new employment. The efforts of TE Services to fill the Turku shipyard's job vacancies with workers, who had been dismissed from the Rauma shipyard, is also evident in the result. Family and housing-related issues accounted for the greatest reasons for the group's lack of willingness to move. The workers also held a firm belief in finding employment in their own employment area and, for some time, target group members hoped they'd find employment with the shipyard's possible successor. However, it is alarming that a reasonably large portion of the target group does not view accepting a new job as economically viable. Employment opportunities that required workers to move were also available. On the basis of the results of the query, it can be said that even a significant increase to TE benefits and tax deductions that facilitate moving for employment would not increase this target group's willingness to move. MEE contacts: Employment and entrepreneurship department/Outi Viljamaa, tel. +358 29 504 7982	
Asiasanat Nyckelord Key words European Globalisation Adjustment Fund, mobility, dismissals, shipyard, finding employment, TE Services	
Painettu julkaisu Inbunden publikation Printed publication ISSN	Verkkojulkaisu Nätpublikation Web publication ISSN 1797-3562
ISBN	ISBN 978-952-327-094-7
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 53	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Vain sähköinen julkaisu Endast som elektronisk publikation Published in electronic format only

Työn perässä?

Selvitys alueellisesta ja ammatillisesta liikkuvuudesta STX Rauman telakalta irtisanottujen keskuudessa

STX Finland Rauman telakan sulkemisen johdosta n. 700 henkilöä jäi työttömäksi. Tämän kohderyhmän integroimista takaisin työelämään tuettiin Euroopan globalisaatiorahastosta (EGR). Raportissa tarkastellaan kohderyhmän alueellisen ja ammatillisen liikkuvuuden toteutumista ja mahdollisia liikkuvuuden esteitä. Lisäksi tarkastelun kohteena on liikkuvuuden edistämiseksi tarjolla olevien TE-palveluiden merkitys asiassa.

Selvityksen tulokset osoittavat, että ammatillinen liikkuvuus on ollut maltillista kohderyhmässä. Telakalta irtisanotut ovat pääasiassa työllistyneet uusissa työpaihoissaan entisiin ammatteihin ja vain harvat ovat muuttaneet työn perässä. Muuttohalukkuuden suurimmat esteet liittyvät perheeseen tai asumiseen, eikä erilaisten työn perässä liikkumista helpottavien TE-palveluiden korvausten tai verotukseen liittyvien vähennysten korvaustason merkittävä nostokaan erityisemmin lisäisi muuttohalukkuutta kohderyhmässä.

Sähköinen julkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-327-094-7

TYÖ- JA ELINKAINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY